Jaargang 116. Woensdag, 6 Mei 1857. No. 54.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken bij deze bekend, dat in het laatst van de aanstaande maand Mei van hunnentwege een ONDERZOEK zal worden **ingesteld**, of door hen, die daartoe verpligt zijn, voldaan is aan art. 78 van het Reglement van Politie, afgekondigd den 29sten Junij 1856; houdende dat ieder Hoofdbewoner van eenig gebouwd Eigendom, ieder Gebruiker van eenig afgesloten ongebouwd Erf, en ieder Eigenaar of Beheerder van eenig ongebruikt, afgesloten, gebouwd of ongebouwd Erf, op boete van *f* 1.50 gehouden is te zorgen, dat de WIJKLETTER en NOMMER op een der Deurposten of zoo het perceel geen aan de straat uitkomende Deur heeft, op eene andere zigtbare plaats ter hoogte van minstens 1 El 5 Palm en van hoogstens 2 El ten allen tijde duidelijk in **ROODE OLIEVERW** zijn uitgedrukt, en na vertimmering of verwing dadelijk op nieuw worden geplaatst.

(De Zwarte Letters of Nommers moeten dus van de Huizen en Erven worden weggenomen.)

Bij onzekerheid omtrent de op de Huizen of Erven te stellen Letters en Nommers kunnen op het BUREAU voor het BEVOLKINGSREGISTER de noodige inlichtingen worden bekomen des voormiddags tusschen 11 en 1 uur.

GRONINGEN, 20 April 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

TURKIJE.

Den 23sten April had te Konstantinopel de trouwplegtigheid plaats tusschen drie dochters des Sultans en drie zoons van den Onderkoning van Egypte.

Verder melden de tijdingen uit Konstantinopel van den 23sten, dat bij eene order van den Sultan aan de Grieksche bisschoppen is bevolen de hervormingen in het bestuur der eeredienst ten uitvoer te leggen die in 1856 zijn gedecreteerd.

Een Turksch vaartuig, van Tripoli komende, hetwelk 45 Circassische slaven aan boord had, is te Tschesmé op verzoek van den consul-generaal van Groot-Brittanje in beslag genomen. De gemeenteraad van Smyrna heeft de invrijheidstelling der slaven bevolen.

De berigten uit de Donau-vorstendommen blijven gewagen van de gemeenschappelijke werking der Britsche en Oostenrijksche gevolmagtigden in zake de vereeniging dier gewesten. De Russische commissaris *Basily*, die er pas is aangekomen, is door eene deputatie verwelkomd en heeft haar verklaard, dat Rusland onpartijdig wilde blijven in zijn oordeel, en dus zou afwachten, welke de wensch der natie, wettelijk uitgedrukt, mogt blijken te zijn. — Overigens blijven de klagten over het geweld, dat den voorstanders der vereeniging wordt aangedaan, groot.

De onlangs benoemde stedehouder van Moldavië, de heer *Vogorides*, heeft een zonderling middel uitgedacht om de staatkundige opgewondenheid tot bedaren te brengen. Hij heeft namelijk doen afkondigen, dat al wie zich gedurende de beraadslagingen over de reorganisatie, met de staatkundige kwestiën zal bemoeijen, daarvoor zal gestraft worden met het verlies van zijn knevel en bakkebaard!

ITALIË.

In Rome legt men veel vreugde aan den dag over het verblijf van H. M. de Keizerin-moeder van Rusland aldaar. De Paus heeft H. M. welwillend ontvangen en na eenige hoffelijke betuigingen van vriendschap en ingenomenheid met hare hooge tegenwoordigheid, haar het merkwaardigste van het Vatikaan doen aantoonen.

SPANJE.

Den 1sten dezer zijn de Cortes geopend, en is daarbij namens de Koningin, door *Narvaez*, de volgende troonrede uitgesproken:

» Het genoegen dat ik gevoel mij wederom in uw midden te bevinden is nooit grooter geweest dan nu, vooral nu de oneenigheden welke het koningrijk geschokt en aan het wankelen gebragt hebben, voorbij zijn; ik hoop echter, dat de goddelijke voorzienigheid dat genoegen nog zal verhoogen, als wij, met behulp van uwe medewerking en uwe pogingen, uit aller harten de herinnering aan die droevige gebeurtenissen kunnen wegwisschen, gelijk zij uit het mijne reeds weggewischt is; dat zal het eenige middel zijn, om alle Spanjaarden naar hetzelfde doel te rigten en het vaderland den rang te doen hernemen die het toekomt, en waarvan het alleen door de verdeeldheid en oneenigheid zijner kinderen is afgedaald.

» Het is mij hoogst aangenaam u te kunnen mededeelen, dat onze vriendschappelijke betrekkingen met den Heiligen Stoel hersteld zijn en u het herstel onzer betrekkingen met onzen ouden bondgenoot, den Keizer aller Russen, te kunnen melden.

» Onze diplomatieke betrekkingen met Mexico zijn door bedroevende omstandigheden afgebroken, doch, naar ik hoop, niet voor langen tijd. De Mexicaansche natie en regering zijn reeds begonnen het bewijs te leveren, dat zij zich aan zulke onregtvaardige en onmenschelijke handelingen niet, door ze ongestraft te laten, willen aansluiten.

» De openbare rust en veiligheid zijn ten volle gewaarborgd, zoodat ik zonder vrees aan de moederlijke ingeving van mijn hart gehoor heb kunnen geven, door eene algemeene staatkundige amnestie te verleenen.

» Mijne regering zal u een gewigtigen maatregel voorstellen: de hervorming van den senaat, gegrond op de beperking der voorwaarden van toelating; de vereeniging van de waardigheid van senator met de hoogste bedieningen in kerk en staat, en de invoering van het erfelijk senatorschap als een nieuw beginsel van kracht en als een middel om de beroemde namen te bestendigen van hen, die in het verledene en in het tegenwoordige hun vaderland gediend en opgeluisterd hebben.

» Ter gelegener tijd zal men u de budgetten voor het loopende en volgende jaar voorleggen met de noodige voorstellen om de financiën en het crediet tot ontwikkeling te brengen."

DUITSCHLAND.

Ook de Tweede Kamer in Pruissen heeft met bijna algemeene stemmen het wets-ontwerp, waarbij verboden wordt vreemde banknoten in Pruissen tot het doen van betalingen te bezigen, aangenomen, met de door de Eerste Kamer daarin gebragte wijziging, volgens welke de wet eerst den 1sten Januarij 1858 in werking zal komen.

(Dit besluit, waardoor de circulatie van vreemde banknoten in Pruissen wordt verboden, heeft in Oostenrijk een' zeer pijnlijken indruk gemaakt, want daar vooral wordt men door dien maatregel zwaar getroffen. De *Post-Ztg.* behelst dan ook een vinnig artikel tegen dien maatregel, die daarin wordt gekenschetst als noodlottig te zijn voor de betrekkingen tusschen Pruissen en Oostenrijk, en bovenal in strijd met den geest die voorzat bij de onlangs te Weenen tot stand gebragte eenheid van muntstelsel.)

Daarna heeft de Kamer een wetsontwerp tot heffing eener belasting op de door maatschappijen uitgegeven aandeelen aangenomen met 179 tegen 92 stemmen; een door de linkerzijde gedaan voorstel, om deze wet ook van toepassing te verklaren op de Pruissische bankactiën, werd verworpen, zoodat deze actiën aan de belasting niet zullen worden onderworpen.

— De scheikundige ontleding, door den hoogleeraar *v. Liebig* te Munchen ondernomen van het uit China overgezonden brood, door welks gebruik vijfhonderd personen te Hongkong gevaarlijk ziek werden, laat geen twijfel over, dat arsenicum het vergif was, waarvan de nationale haat der Chinezen zich heeft bediend, om, naar zij hoopten, aan de Engelschen eenen verpletterenden slag toe te brengen; een slag, die, als hij gelukt was, de gewigtige kolonie Hongkong weerloos in handen van hare Chinesche vijanden zou overgeleverd hebben. Ieder gedeelte des broods, zoowel de korst als de kruim, bevatte arsenicum, en het vergif was er derhalve niet op gestrooid, maar bij het deeg of meel ingemengd. Blijkens het onderzoek bevatte het pond brood ad 500 gram eene hoeveelheid arsenicum van 39 tot 42 gram Engelsch apothekers-gewigt, eene hoeveelheid, welke allezins voldoende is, om zelfs bij matig gebruik van het vergiftigde brood den dood te veroorzaken. Als desniettemin de dood niet gevolgd is, schijnt dit hier van daan te komen, dat het vergif wegens deszelfs fijne verdeeling in het brood slechts werken kon naarmate het brood door de spijsvertering opgelost werd; door het aldra volgende braken werd het grootste gedeelte des vergifts uitgeworpen eer dit het slijmvlies der maag aangedaan had en in de sappen overgegaan was. Op deze wijze kwam wel in de meeste gevallen slechts eene kleine hoeveelheid van het gebruikte vergift in werking, en de [illegible] eigenschap van de arsenicum diende als 't ware tot tegengift.

ZWEDEN.

Onder de uit Nederland in Zweden ingevoerde artikelen heeft in het vorige jaar de jenever eene belangrijke plaats bekleed. Nadat door de nieuwe wet op de branderijen en tapperijen de belasting op den brandewijn aanzienlijk verhoogd was, stegen de prijzen in evenredigheid, en daar volgens het tarief de eenige soort van korenbrandewijn, waarvan de invoer geoorloofd is, de Hollandsche jenever is, en daar tevens dit artikel in Nederland bij uitvoer eene teruggave van belasting geniet, zoo werd de invoer daarvan in Zweden niet alleen mogelijk, maar leverde zelfs winst op. In het geheel werd in 1856 voor *f* 281,500 aan jenever ingevoerd, terwijl die invoer vroeger van zeer weinig beteekenis was. Men verwacht echter, ten aanzien van dit artikel, eene wijziging in het tarief.

— De afvallen van de Luthersche staatskerk in Zweden vermeerderen, vooral in het noorden des lands. Zij die uit de kerk treden worden deels R.-Katholijk, deels stichten zij vrije Protestantsche gemeenten. Ook het Mormonisme neemt nog een aantal personen in zich op. In de provincie Finmarken alleen hebben zich reeds 300 personen afgescheiden.

GROOT-BRITTANJE.

De te Brussel uitkomende *Nord* bevat het volgende berigt uit Londen: Heden is het berigt alhier ontvangen, dat de Schah weigert het verdrag te ratificeren tusschen *Feruck*-khan en lord *Cowley* gesloten en dat te Londen was goedgekeurd.

(De *Nord* alleen bevat deze depêche. De overige dagbladen melden dat belangrijk berigt niet.)

— De gemeenteraad der hoofdstad heeft in zijne zitting van j.l. Donderdag besloten, een adres aan de beide Parlementshuizen te rigten, houdende verzoek, dat aan de Israëlieten en aan al Hr. Ms. onderdanen het regt van burgerlijke en godsdienstvrijheid worde verleend en zij mogen worden toegelaten in alle burgerlijke betrekkingen van al de bezittingen der kroon, zonder onderscheid van godsdienstleer.

— Mevrouw *Franklin* heeft besloten om zelve nog voor het laatst eene expeditie uit te zenden, ten einde de overblijfselen der manschappen der *Erebus* en *Terror*, die in der tijd onder bevel van haren echtgenoot, sir *J. Franklin*, de ontdekkingsreis naar de Noordpool-zee ondernomen hebben, op te sporen. Tot dat einde wordt het schroefstoomjagt *Fox*, thans te Aberdeen liggende, uitgerust; hetzelve zal gesteld worden onder kommando van den kapitein *M. Clintock*, die bij vorige expeditiën van dien aard zich onderscheiden heeft.

— Een Engelsch geneeskundig dagblad deelt eene opgaaf mede van het aantal personen, die gedurende eene tijdruimte van 6 jaren, alleen in Engeland, de slagtoffers van vergiftiging geworden zijn. Dit getal is niet minder dan 3,218. De meest gebruikte vergiften waren het laudanum, de strychnine, het acid. oxal. en het extract van bittere amandelen. Dit is het gevolg van den onbelemmerden handel in vergiften in Engeland, weshalve op meerdere beperking in dezen wordt aangedrongen.

— De nieuwe kleine planeet tusschen Mars en Jupiter, die in de vorige week weder door *Boxon* te Oxford is ontdekt, is de 43ste tusschen deze twee planeten. De heer *Leverrier* heeft beweerd, dat men vóór 1860 tot het ontdekken van een honderdtal komen zoude. De naaste aan de zon in dit stelsel is tot hiertoe Flora, die eenen omloop van omtrent 1193 dagen om de zon heeft en 84 mill. uren er van verwijderd is; de verste is Euphrosine, met eenen omloopstijd van 2048 dagen op eenen afstand van 115 mill. uren. De 43 kleine planeten of asteroïden beslaan dus eene ruimte van ongeveer 31 mill. uren, 7 millioen minder dan de afstand der aarde van de zon, die slechts twee planeten, Mercurius en Venus, bevat. Er zijn nu in het geheel 51 bekend.

FRANKRIJK.

De reis van den Russischen grootvorst *Konstantijn* door Frankrijk is als het ware een triumftogt, en men herinnert zich niet, dat de bevolking ooit zoo veel blijken van warme sympathie aan een' vreemden vorst heeft geschonken. Hiertoe dragen bij zoowel de persoonlijke verdiensten van den prins, gepaard aan zijne aangename manieren, als de achting, welke de Franschman over het algemeen voor dapperheid koestert; terwijl de hulde welke de prins ontvangt, gedeeltelijk een blijk van achting is voor de dappere verdedigers van Sebastopol; 't geen men duidelijk ontwaart uit de wijze waarop ook generaal *Todtleben* wordt begroet.

De feesten ter gelegenheid van het verblijf van den grootvorst te Parijs, zijn wegens den dood der hertogin van *Glocester*, tante van de Koningin van Engeland, tot den 6den dezer uitgesteld, daar het hof den rouw voor 4 dagen heeft aangenomen. Voor lord *Cowley* was deze gebeurtenis eene welkome bode. Hij heeft daardoor de gelegenheid gevonden, zich aan receptiën als anderzins te onttrekken, en zal dus de vreugde die Parijs aan den dag legt over het verblijf van den Russischen prins, en die zijn lordschap niet deelt, ook niet in schijn behoeven te deelen.

— Te Toulon heerscht tusschen de Fransche en Russische vloten voortdurend groote vriendschap. Op den geboortedag van Keizer *Alexander* vlagden de schepen van beide vloten en den volgenden dag werden de Fransche officieren genoodigd op een gastmaal, dat aan boord van het Russische fregat *Wiborg* werd gegeven.

— De steeds voortdurende daling aan de Parijsche beurs heeft talrijke faillissementen ten gevolge, die, gevoegd bij gebrek aan arbeid en duurte, den beursbezoekers ernstige bezorgdheid inboezemen. Elken dag stroomt eene buitengewoon groote massa naar de beurs, om er getuige te zijn van hetgeen men de *executie* van zekere voorname speculanten noemt. Die daling gaat dan ook verbazend voort. De aandeelen van het *Crédiet mobilier* hebben in minder dan ééne week 150 fr. verloren, en naar men zegt zal de daling daarbij niet ophouden. Een voorteeken van al de financiële crises is op het eind der vorige week waargenomen. De fondsen-makelaar die gehouden wordt met de waarneming der belangen van het keizerlijk huis belast te zijn, heeft aanzienlijke waarden verkocht, en andere voorname personen hebben onmiddellijk dit voorbeeld gevolgd.

(Bijna alle geldmarkten zijn door zekere vrees bevangen, die met den dag groeit en schadelijk werkt op handel en nijverheid.

Twee hoofd-oorzaken schiepen zulk een toestand: 1) de *overspeculatie*, die bij den dageraad des vredes ontwaakte en vóór het sluiten van den vrede zich bijkans had toegeëigend, wat redelijkerwijze jaren achtereen slechts konde verbruikt en dus verhandeld worden. Men eischte te veel van de geldmarkt, en daar de prijsverhooging van bijna alle goederen grootere behoeften aan kapitaal hadden, moest er wel een tijd aanbreken, zoo als wij dien nu beleven, en waarvan de gevolgen nog niet zijn te voorzien. Nam echter die oorzaak eens een einde, eene andere, schijnbaar minder beteekenend en daarom minder geteld, is de behoefte aan geld in Azië. Daar is als 't ware een afgrond, die het zilver verslindt. China moest bij het laatste vredes-tractaat eene groote som betalen en dientengevolge werd in korten tijd eene groote kwantiteit gelds derwaarts gezonden, en die toezending houdt aan, ja vermeerdert, naarmate China ons zooveel goederen afstaat, dat Europa geen goederen-waarde genoeg in ruiling kan geven. Hoe groot de zilver-uitvoer naar Azië is, blijkt uit deze opgaven. In 1856 verzond men uit Southampton naar Indië voor 12,119,000 pond sterling aan zilver, 't welk het dubbel uitmaakt van den uitvoer in 1855 en het vierdubbele van dien in 1854. In het eerste vierendeel jaars van 1857 werden verzonden voor 3,971,000 ponden sterling en in deze maand voor 1,550,000 à 1,600,000 ponden sterling, en men kan dus op 't einde des jaars op een uitvoer rekenen van ongeveer meer dan 250 millioen gulden aan zilver, terwijl de Chinesche oorlog dit cijfer nog hoogst aanzienlijk zal vermeerderen.

De verstandige houde dus het oog op de toekomst! Eén weg is er, waarop het nakend kwaad met vrucht kan worden verzwakt, zoo niet gekeerd, en dat is, dat Europa zelf zijne geldmarkt ontziet, niet te veel vergt van het krediet en zich niet waagt aan nieuwe ondernemingen.

De *Preussische Zt.*, waaruit wij het bovenstaande ontleenen, brengt hierbij zijnen lezers ernstig onder het oog, hoe smartelijk de hoop, op *krediet-banken* gevestigd, werd bedrogen en wenscht het volk geluk met de voorzigtigheid der regering van Pruissen, die een dam opwierp tegen de verderfelijke speculatiezucht onzes tijds.)

— Het Fransche gouvernement volhardt bij het voornemen om de regten van het staatsgezag in betrekking tot de kerk, zoo als zij door het concordaat erkend zijn, te doen eerbiedigen: een kerkelijk gezind blad van Parijs heeft eene dreigende waarschuwing van de politie ontvangen wegens een artikel waarin die regten miskend werden. Dat artikel was van een beroemden en hooggeachten schrijver, den heer *de Montalembert*, die ook onder het keizerlijk gouvernement steeds de zelfstandigeid der kerk verdedigd heeft.

De regering heeft voorts besloten, de kandidatuur van *Montalembert* te Besançon tot lid van het Wetgevend Ligchaam te bestrijden, en den hertog *van Conegliano*, 's Keizers kamerheer, in zijne plaats voor te stellen.

— Men schrijft uit Parijs, dat Europa weldra aan den Keizer der Franschen zal te danken hebben, dat eene der belangrijkste ontdekkingen in toepassing gebragt wordt. Een Schotsch ingenieur, *Thomas Allan*, heeft zich sedert eenigen tijd bezig gehouden met het denkbeeld, om de stoomkracht door de electriciteit te vervangen. Hij vond in Engeland twijfelaars of bestrijders, en wendde zich onlangs tot den heer *Forbes Campbell*, die persoonlijk met den Keizer bekend werd, toen deze zijn verblijf in Engeland had. Naauwelijks had de Keizer deze mededeeling vernomen, of hij benoemde eene commissie tot onderzoek, die zich terstond vereenigen moest. De proeven werden met eenen gelukkigen uitslag genomen, het laatst op de Tuilleriën, in tegenwoordigheid van den Keizer en de Keizerin. De studiën van *Lodewijk Napoleon* in de mathesis en werktuigkunde stelden hem in staat, om zelf zijn oordeel te vellen en zich te vereenigen met het goedkeurend advies der commissie. Men meent dat hij, door het verleenen eener levenslange rente, den heer *Allan* zijne uitvinding afkoopen en haar dan aan het gebruik van alle natiën zal overgeven. De proeven werden eerst met de gewone Voltasche kolom genomen en vervolgens met eene electrische batterij, waarbij in plaats van zink het ijzer gebruikt is. (Men maakt hierbij de opmerking, dat deze uitvinding niet nieuw is, maar hare toepassing zwarigheden ondervonden heeft, die men nog niet heeft kunnen te boven komen. Of de heer *Allan* gelukkiger zijn zal, dan zijne voorgangers, moet de tijd leeren.)

— De uitstekende dichter *Alfred Musset*, lid der akademie, is Zaturdag te Parijs overleden.

BELGIË.

In de Kamer der Afgevaardigden blijven de beraadslagingen aanhouden over het wets-ontwerp op de instellingen van liefdadigheid, waarbij aan de geestelijken meer magt en gezag over die instellingen wordt gegeven. Donderdag hebben er vijf leden gesproken, drie voor en twee tegen de voordragt. De heer *Delfosse* heeft krachtig de verderfelijke strekking van 't ontwerp betoogd. Volgens hem was het hoogst gevaarlijk aan geestelijken het regt te geven om op te treden als speciale administrateuren van goederen die welligt aan zieltogenden op hun sterfbed worden afgedwongen, en zou een gevolg van de thans voorgestelde bepalingen zijn, eensdeels dat het getal arbeiders zou afnemen naar gelang dat der behoeftigen toenam, anderdeels dat de constitutionele staatsinstellingen ernstig zouden worden bedreigd door den steeds toenemenden invloed der geestelijkheid. Aan 't slot zijner rede heeft hij met eene uitboezeming van vaderlandsliefde, het gevaar van dezen onverstandigen teruggang, die de natie het gevoel harer kracht en vrijheid doet verliezen, aangetoond. » Ik slaak een alarmkreet, riep hij uit; mogt de wijsheid der Kamers en de kiezers het gevaar afweren dat ik voor mijn land vrees!"

Waarschijnlijk zal de minister *de Decker* genoodzaakt zijn om zich te verdedigen tegen eenen vrij hevigen aanval, door den heer *Delfosse* tegen hem gerigt. Deze afgevaardigde heeft nl. de leden van het kabinet verweten, dat zij nu twee jaren geleden aan het bewind zijn gekomen met den olijftak des vredes in de eene en het zwaard in de andere hand; — dat zij aanvankelijk echter alleen den olijftak hebben vertoond en het zwaard zorgvuldig verborgen gehouden, om met dit laatste hunne tegenstanders te verslaan, zoodra deze, vertrouwende op de bewindslieden, hunne wapenen hadden nedergelegd. De wijze waarop de heer *Delfosse* zich verder heeft uitgelaten, is van dien aard geweest, dat de ministers, en vooral de heer *de Decker*, bezwaarlijk het stilzwijgen zullen kunnen bewaren.

Te oordeelen naar het getal sprekers, die nog over deze aangelegenheid het woord verlangen te voeren, zal het, naar men meent, nog wel drie weken aanhouden, eer de algemeene beraadslaging kan worden gesloten.

Zaturdag heeft de abt *de Haerne* de wetsvoordragt nadrukkelijk verdedigd, en uiteengezet dat de openbare onderstand in zich bevat de godsdienstige opvoeding, — de godsdienstige liefdadigheid, — de godsdienstige zedeleer. De spreker heeft daaruit het bewijs geput, dat de tusschenkomst van den monnik, of den kloosterling, onontbeerlijk is. Volgens hem, zou het pauperismus onmogelijk zijn geweest indien de maatschappelijke toestand der middeneeuwen had blijven voortduren.

De spreker heeft de aandacht zijner hoorders zoo weinig kunnen boeijen, dat bij het einde zijner rede slechts een twintigtal afgevaardigden meer aanwezig waren.

— De heer *Roelants*, schrijver van het Vlaamsche drama *Willem de Zwijger*, dat den 30sten Maart met gunstigen uitslag te Brussel ten tooneele is opgevoerd, is door den Koning der Nederlanden benoemd tot ridder van de Eikenkroon.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Vrijdag den 1sten Mei.

De beraadslagingen over het Indische drukpers-reglement worden voortgezet. De heer *Hoynck* verdedigt op nieuw zijn amendement tegen de daartegen aangevoerde bedenkingen.

De heer *v. Nispen* ontwikkelt mede verschillende bedenkingen tegen het reglement, als in strijd met het regerings-reglement. Hij merkt hetzelve aan als een kunstig zamenstel van bepalingen, welke preventief moeten werken, en waarmede de werking van de geheele 2de al. van art. 110 van het regeringsreglement kan worden verijdeld. Hij ducht van deze bepalingen meer nadeel dan voordeel vóór het behoud der openbare rust, en meent, dat met dit reglement de Indische aangelegenheden veel meer dan te voren in de Kamer zullen worden besproken; — dat de bekendmaking dier beraadslagingen niet kan worden geweerd, en dan meer stof tot ontevredenheid zal kunnen geven dan met eene vrije drukpers het geval zoude zijn geweest.

Nadat de heer *Zijlker* kortelijk het woord heeft gevoerd ter verklaring van eene vroeger door hem gebezigde uitdrukking, vat de *minister van koloniën* het woord op. Na van het moeijelijke van het onderwerp te hebben gewaagd en te hebben aangemerkt, dat de gouverneur-generaal zelf van oordeel was, dat daarin spoedig moest worden voorzien, zegt z. exc., dat er kwalijk eenig koninklijk besluit zal kunnen bestaan, waarvan men, na eene zoo scherpe kritiek als dit reglement ondergaat, niet zou kunnen zeggen, dat het voor eenige herziening vatbaar was.

De minister houdt vol, dat de bepalingen doeltreffend zijn en voorshands goed werken. Wel verre van toe te geven, dat deze bepalingen afschrik zouden inboezemen om te schrijven, wijst z. exc. op de werken en de maandschriften, die na de invoering in 't licht zijn verschenen. De minister ontkent, dat eene censuur wenschelijk zoude zijn, en verklaart, dat hij dit niet heeft gewild, omdat dit inderdaad eene uitbreiding zoude zijn van de preventie, in strijd met het reglement. Wat de verpligte onderteekening der artikelen betreft, dit behoort, naar des ministers inzien, niemand terug te houden van het openbaren zijner gedachten.

Wat nu al. 2 van art. 110 betreft, nopens de regeling der verantwoordelijkheid in Indië, vraagt de minister, wie daarvoor verantwoordelijk zoude kunnen zijn, indien men den verspreider ongemoeid moest laten? Daarenboven is deze bepaling niet door de Regering uitgedacht, maar door verscheidene leden der beide Kamers aanbevolen. Naar luid der bij de Regering ingekomene berigten, heeft dan ook deze bepaling den boekhandel in 't minst niet belemmerd, en zal, indien zich gegronde bezwaren opdoen, daarin worden voorzien. Z. exc. kan zich volstrekt niet vereenigen met de wijze van regeling door den heer *van Hoëvell* gewild: hij deelt vooral niet diens meening, dat de Nederlandsche drukpers op de inlandsche bevolking weinig indruk kan maken; hij geeft dit toe wat de massa's betreft, maar niet voor zooveel de hoofden en vorsten aangaat.

De minister verklaart zich ten slotte tegen het amendement van den heer *Hoynck*, en is van oordeel, dat de behoefte aan eene wet, daarbij bedoeld, door de drie takken van wetgeving moet worden erkend. Met dat van den heer *Groen* kan hij zich vereenigen.

De heer *v. Hoëvell* haalt eenige voorbeelden aan, tot betoog, dat, met het vorderen van borgtogt, willekeur zoude plaats hebben. Hij verzekert, dat de dagbladen voor Indië bestemd, en welker verspreiders niet hier te lande gevestigd zijn, bij de laatste bezending, zich van alle staatkundige beschouwingen hebben onthouden; — dat dergelijke in de Indische bladen niet voorkomen, en dat de *Oostpost*, die in dat opzigt een weinig verder was gegaan, dadelijk aan een borgtogt van *f* 2000 is onderworpen.

De heer *Groen* verdedigt nogmaals zijn amendement. Hij verklaart te behooren tot degenen, die eene herziening zeer zouden goedkeuren, maar niets te willen te kort doen aan de billijkheid jegens den minister, die de gewigtige belangen van het moederland en de kolonie niet in de waagschaal heeft willen stellen. Naar zijn inzien, wordt met dit amendement niets geprejudicieërd, dan het doel dergenen, welke den minister met eene parlementaire censuur wenschen te verwijderen. Uit het aannemen van het amendement van den heer *Hoynck* daarentegen zoude moeten volgen, dat de hoofden der oppositie hoofden van het Kabinet en hoofden van de Indische zaken zouden moeten worden. Het komt hem voor, dat men vóór zijn amendement kan stemmen, en subsidiair voor dat der commissie.

Na eenige woordenwisseling wordt besloten, de beraadslaging op morgen te vervolgen.

Zitting van Zaturdag den 2den Mei.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslaging over de conclusie van het rapport der commissie nopens de nadere inlichtingen van den minister van koloniën, betreffende het reglement op de drukwerken in Neêrl. Indië.

De heer *Thorbecke* spreekt over de wijze van discussie van hen, die het reglement hebben verdedigd; hij heeft daarin ontwaard de kunst om door persoonlijke consideratiën af te leiden van de eigenlijke redenen, die op de beslissing van dit onderwerp invloed moesten uitoefenen. Spreker wijst op de verkeerde aanhaling zijner woorden en daarop gescheide gevolgtrekkingen, zoowel door den minister als door den heer *Godefroi*. Hij heeft het amendement van den heer *Groen* niet bestreden, omdat spreker het als geen amendement beschouwt.

De heer *Baud* behandelt eenige punten, die gedurende den loop der discussie aangeroerd zijn, bijzonder in antwoord op zijne vroegere rede. Hij herhaalt het, dat het adres uit Indië op hem een pijnlijken indruk gemaakt heeft, en hij deelt mede, dat een lid van deze Kamer in het bezit is van een brief, afkomstig van een onafhankelijk man, waarin deze schrijft, dat het petitionnement reeds vergeten is, en dat menigeen, die den 5den December j.l. het adres geteekend heeft, dit nu niet meer zou doen, zoo het hem weder gevraagd werd. Hij erkent gaarne, dat men den invoer en de verspreiding van soms schadelijke geschriften in Java niet zal kunnen beletten, maar hij vraagt of men dezelfde bedenking niet zou kunnen maken tegen elke strafwetgeving, tegen elk politie-reglement; er zullen altijd personen zijn, die ze weten te ontduiken. Hij gelooft, dat het reglement nut kan stichten, want het zal tot spoorslag, tot voorzigtigheid kunnen strekken.

De heer *Wintgens* (lid van de commissie) was al lang voornemens het woord te voeren, maar hij moet verklaren, dat de heer *Godefroi* alles gezegd heeft wat hij over deze zaak te zeggen had. De rede van dat lid is wel wedersproken, maar niet wederlegd. Hij zou zich dus niet opgewekt gevonden hebben aan deze langdurige beraadslaging deel te nemen, ware het niet, dat de heer *Groen* aan de conclusie van de commissie eene zoodanige uitlegging heeft gegeven, alsof de conclusie het bewijs opleverde van tweeslagtigheid. Het is vooral daartegen, dat hij meent te moeten opkomen. De vijf leden, waaruit de commissie was zamengesteld, hebben zich met de conclusie vereenigd; ook die twee leden welke eene regeling bij de wet verlangden, hebben zich nedergelegd bij de conclusie, door den heer *de Brauw* ontworpen.

De *minister van koloniën* licht nader zijne stellingen toe en verklaart, op eene daaromtrent door den heer *v. Nispen* gedane vraag, dat de bij het onderhavige reglement behoorende nota van toelichting een vertrouwelijk stuk was, hetwelk namens den Koning aan den gouverneur-generaal is toegezonden; dat hij het strijdig met zijn' pligt geacht zou hebben, aan dat, tot de vertrouwelijke mededeelingen behoorende, stuk openbaarheid te geven, en dat dit ook onnoodig was, naardemaal hij zich bereid verklaard had tot het geven van inlichtingen; dat het bewuste stuk in Indië door diefstal, of medepligtigheid aan diefstal, moet verkregen zijn; dat hij, vernomen hebbende, dat het hier te lande in druk verschenen was, hetzelve niet heeft willen lezen, en ook werkelijk niet gelezen heeft; dat hij derhalve niet kan zeggen, of hetzelve met het oorspronkelijke al of niet overeenkomt.

De beraadslagingen worden hierop gesloten.

De door den heer *Hoynck van Papendrecht* op de conclusie voorgestelde wijziging, luidende:

»De Kamer is van oordeel dat het reglement op de drukwerken in Indië is in strijd met den geest en de bedoeling van art. 110 van het Indisch regeringsreglement en mitsdien herziening behoeft; en dat, althans voor zooveel de uitvoering van de 2de alinea van dat artikel betreft, er behoefte bestaat aan regeling door de wet,"

wordt het eerst in stemming gebragt en daarbij met 33 tegen 29 stemmen verworpen.

(*Vóór:* de heeren *van Eck*, *van der Linden*, *Jespers*, *van Wintershoven*, *Reinders*, *de Limpens*, *de Poorter*, *van Hoëvell*, *Heemskerk*, *Sloet tot Oldhuis*, *Hoynck van Papendrecht*, *Meeussen*, *van Zuijlen van Nyevelt*, *Zylker*, *van der Veen*, *van Bosse*, *Dommer van Poldersveldt*, *Poortman*, *Westerhoff*, *Anemaet*, *Thorbecke*, *Gevers Deijnoot*, *Meijlink*, *van Akerlaken*, *ter Bruggen Hugenholtz*, *Blaupot ten Cate*, *van Nispen van Sevenaer*, *Bots* en *Dullert*.)

De wijziging van den heer *Groen van Prinsterer*, strekkende om te verklaren dat een afschrift van het verslag der commissie aan den minister van koloniën zal worden verzonden, wordt met 47 tegen 15 stemmen verworpen.

(*Vóór:* de heeren *Nolthenius*, *van Lynden*, *Elout van Soeterwoude*, *van Foreest*, *Hoffman*, *Groen van Prinsterer*, *de Kempenaer*, *van Franck*, *van Rappard*, *Kien*, *Stolte*, *Hoekwater*, *Baud*, *Schimmelpenninck van der Oije* en *van Reede van Oudtshoorn*.)

De conclusie van het rapport der commissie, luidende:

»dat een afschrift daarvan zal worden gezonden aan den minister van koloniën, met uitdrukking van de overtuiging der Kamer, dat het reglement op de drukwerken in Indië eene herziening behoort te ondergaan,"

eindelijk, wordt met 56 tegen 6 stemmen aangenomen.

(*Tegen:* de heeren *van Reede van Oudtshoorn*, *van Lynden*, *Elout van Soeterwoude*, *van Foreest*, *Hoffman* en *Groen van Prinsterer*.)

De heer *van Hoëvell* verklaart hierop zijne interpellatie over de uitgifte van cultuur-contracten, welk onderwerp alstoen aan de orde was, tot den minister van koloniën, thans niet te zullen rigten, maar op die aangelegenheid nader terug te zullen komen.

De vergadering is gescheiden tot aanst. Dingsdag, des morgens te elf uur.

In de zitting van Zaturdag is ingekomen een wets-ontwerp, strekkende tot daarstelling van bepalingen voor het veilig verkeer op spoorwegen.

De voorname redenen, waarom eene wet op de spoorwegen noodzakelijk is, zijn: 1) de behoefte om aan de Regering de bevoegdheid te verzekeren tot het doen houden van een voortdurend toezigt; 2) de behoefte om door eene speciale wet straffen te bedreigen tegen sommige misdrijven, waarin bij de gewone strafwetgeving òf niet voorzien is, òf welke door eene toepassing daarvan kwalijk worden beteugeld.

Bij de meerdere uitgebreidheid, welke de spoorwegen in ons vaderland erlangen, acht de Regering zich verpligt om in deze beide behoeften te voorzien.

Zij stelt daarom nagenoeg het volgende voor:

De Regering is bevoegd om ten allen tijde het geheel of gedeeltelijk gebruik der spoorwegen, tegen schadeloosstelling aan de administratie van den spoorweg, te requireren, alsmede om, wegens redenen van staatsbelang, het voortzetten van de dienst tijdelijk te doen staken.

Aan alle ambtenaren van justitie en politie wordt ten allen tijde vrije toegang verleend tot den spoorweg en de tot de spoorwegdienst behoorende gebouwen en werken.

Elke administratie van eenen spoorweg stelt vast een dienstreglement, waarbij de verschillende verpligtingen der directie en der beambten en bedienden van den spoorweg onderling worden geregeld.

De verpligtingen van de beambten en bedienden van de spoorwegen jegens de reizigers en de bepalingen, waaraan de reizigers zich hebben te onderwerpen, worden bij maatregel van algemeen bestuur door ons vastgesteld.

Wanneer naar het oordeel van de ambtenaren van den waterstaat de spoorbaan of eenig onroerend of roerend materiëel van den spoorweg herstel of vernieuwing behoeft, verstaan deze zich hieromtrent zoo mogelijk met de administratie van den spoorweg.

Bij verschil van gevoelen deelen zij hunne bezwaren mede aan den minister van binnenlandsche zaken, die het verslag van deskundigen inwint en den last tot herstel of vernieuwing geeft.

Wanneer de ambtenaren van politie of waterstaat, of wel de door den minister van binnenl. zaken benoemde deskundigen in het belang van de veiligheid van het publiek *eene dadelijke staking* van de dienst langs den geheelen weg of een gedeelte daarvan noodig achten, zullen zij dit onmiddellijk brengen ter kennis van den officier van justitie en van de chefs der aan het gevaarlijke punt meest nabij zijnde stations.

De administratiën der spoorwegen zijn, naar de regels van het gemeene burgerlijke regt, verantwoordelijk voor de schade aan personen of goederen toegebragt, door hare schuld of door die van hare geëmploijeerden.

's GRAVENHAGE, 4 Mei.

Bij kon. besluit van den 20sten April is de generaal-majoor *L. H. W.* baron *van Aylva Rengers*, kommandant van de 1ste brigade infanterie, tevens belast met het opperbevelhebberschap der vesting Maastricht en der troepen in het Limburgsche, zoo mede met de functiën van prov. kommandant aldaar, op pensioen gesteld ten bedrage van *f* 2400.

— Bij kon. besluit van den 29sten is benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten enz. te Breda, de heer *W. van Bergen*, thans ontvanger te Zwijndrecht.

— Uit de rekening wegens ontvangsten en uitgaven (dienst 1855) voor en ten behoeve van het bijzonder fonds tot voldoening der uitgaven, voortvloeijende uit de kolonisatie van behoeftigen in de koloniën der maatschappij van weldadigheid, ingesteld bij de wet van den 10den Febr. 1844, dezer dagen bij de Tweede Kamer ingezonden, blijkt, dat de ontvangsten

in gemeld jaar 1855 bedroegen	*f* 603,165.47½
en de uitgaven	- 667,149.94½
zoodat er een nadeelig slot is van	*f* 63,984.47

— Z. K. H. prins *Hendrik* is eergisteren avond uit de residentie naar Luxemburg vertrokken, vergezeld van HD. adjudant, ridder *van Rappard*.

— In de *Staats-Ct.* van den 3den Maart j.l. werd aankondiging gedaan eener voorgenomen tentoonstelling van vee, voortbrengselen en werktuigen van den landbouw, welke in de maand Augustus van dit jaar te Waterford in Ierland zal plaats hebben. Die Courant deelt thans nader mede, dat de commissie dier tentoonstelling, uit hoofde der ziekte, die in onderscheidene gewesten op het vasteland onder het vee is uitgebroken, besloten heeft daarop geen buitenlandsch vee toe te laten.

— Men schrijft uit Luxemburg aan de *Triersche Ztg.*, dat de Paus, voor het concordaat, met de regering van het groothertogdom Luxemburg te sluiten, dat tusschen Oostenrijk en Rome tot grondslag wil hebben gelegd, en voegt er bij, dat die eisch werd afgewezen. De R.-K. kerk, zegt de briefschrijver, geniet hier overigens de meest mogelijke vrijheid, en haar zijn, wat het onderwijs betreft, groote voorregten gegund.

AMSTERDAM, 4 Mei.

Gedurende vele jaren bestonden alhier twee effecten-societeiten, de eene genaamd: *Tot Nut des Obligatiehandels*, de andere de *Nieuwe Handels-Societeit*, welke beiden ieder hunne afzonderlijke beursnotering hadden. Door de bemoeijing van het algemeen beurs-comitée alhier, hebben nu die beide societeiten zich ontbonden, en is eene nieuwe societeit, genaamd de *Effecten-Societeit*, opgetreden, waarvan reeds de eerste officiële beursnotering is uitgegaan.

— De kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te Amsterdam heeft besloten een verzoek aan de algemeene synode der Hervormde kerk in Nederland te doen, dat dit kerkelijk ligchaam, als de vertegenwoordigster van alle Hervormde gemeenten in Nederland, tot de Hooge Regering een adres rigte, met uitdrukking van haren wensch, dat het Gouvernement, niet alleen met het oog op de stem der menschelijkheid en der beschaving, maar ook met den blik op het Evangelie en de daardoor gegevene lessen van Christelijke menschen- en broederliefde, hoe eerder hoe beter de noodige stappen moge doen, die kunnen leiden tot de afschaffing der slavernij in onze overzeesche bezittingen.

— De eerste meel- en broodfabrijk der Vereeniging voor Volksvlijt is Vrijdag alhier geopend.

LEEUWARDEN, 4 Mei.

Heden voormiddag had alhier het volgende noodlottig voorval plaats. De tirailleur-komp. van het 1ste bat., 7de reg. infanterie had zich op het excercitie-veld buiten de Hoeksterpoort, naar dagelijksche gewoonte, in het schijfschieten geoefend. Een korporaal met 3 man was achtergebleven, ten einde de kogels op te zoeken en de wacht te houden totdat de tirailleurkompagnie van het 4de bat. tot hetzelfde einde op het excercitie-veld was gekomen. Een dezer 4 manschappen had zich inmiddels verwijderd, om kiviets-eijeren te zoeken. Daar de 4de kompagnie met schieten was begonnen, waarschuwden zijne makkers hem wel, niet te digt bij de schijf te komen, waarop hij echter niet lette. Later zag men hem waggelen. Men ging daarop naar hem toe en vond hem op niet minder dan 1200 passen van de plaats, waar geschoten werd, dood liggen. Een kogel was hem boven het regter oog in de hersenen gedrongen. De ongelukkige was slechts 19 jaren oud en stond als een oppassend militair te boek.

— Het aantal runderen in deze provincie die gedurende de afgeloopene vier maanden van dit jaar aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven of door die ziekte aangetast en voor rekening der eigenaars zijn afgemaakt, bedraagt het verbazend cijfer van 4556.

— Uit Joure wordt gemeld, dat ten gevolge van de sterfte van vee door de aldaar zoo sterk heerschende longziekte, onderscheidene veehandelaars te rade zijn geworden om hunne groenlanden om te ploegen en met zomerraap- en koolzaad te bezaaijen.

GRONINGEN, 5 Mei.

Wij vestigen de aandacht onzer stadgenooten op de aan het hoofd dezer geplaatste bekendmaking van burg en weth. nopens het plaatsen der wijkletters en nommers op de huizen. Naar wij vernemen, moeten sommigen in de meening verkeeren, dat het voldoende is, dat die nommers en letters met verw op de deurposten worden uitgedrukt, zoo dat ze ten allen tijde duidelijk zigbaar zijn; maar dit is niet het geval. Het politiereglement spreekt bepaald van *roode* olieverw; andere kleuren worden dus niet geduld.

— Blijkens de gisteren gedane aangifte voor de kermis alhier, die in de volgende week een aanvang neemt, zal er weder ruimschoots gelegenheid bestaan om zijne avonden in vrolijkheid door te brengen. Vooral de schouwburgtenten hebben in de laatste jaren hier veel opgang gemaakt en 't is dus ligt te begrijpen dat er bij de vele concurrentie ook in dit opzigt telken jare meer tooneelgezelschappen herwaarts komen om de voorliefde der Groningers ten hunnen profijte aan te wenden.

De aanstaande kermis zal worden bezocht door het gezelschap tooneelisten aan den Amsterdamschen stads schouwburg verbonden, onder directie van den met roem bekenden en onlangs tot ridder geslagen J. Eduard de Vries. In de Courant van den 8sten April is reeds op de verdiensten van dit gezelschap gewezen. Op de lijsten die hebben gecirculeerd hebben velen geteekend, zoodat in de stads schouwburg alhier, waarin de heer de Vries zijne voorstellingen zal geven, een druk bezoek te wachten staat. Verder zal de heer Duport weder met zijn *Salon des Variétés* hier verschijnen, en heeft deze al eenige van zijne beste acteurs verloren, dat gemis zal vergoed worden door de aanwinst o.a. van mevr. Kiehl-Sablairolles en den heer Kiehl, wier beider talenten in Holland ten gunstigste bekend staan. Ook de heer A. van Lier, directeur van het *Grand Theatre des Variétés* te Amsterdam, zal ten derden male onze kermis bezoeken en op Woensdag den 13den openen met het zooveel gerucht makend stuk *De zoon der duisternis*, hetwelk in zijnen schouwburg 35 achtereenvolgende keeren is opgevoerd. En alsof deze drie gezelschappen nog niet genoeg waren om de schouwburgbezoekers reeds verlegen te maken in de keuze naar wien zich te begeven, zal eindelijk ook nog de heer Ed. Bamberg, de bekende komiek die langen tijd is werkzaam geweest bij den heer Duport, doch nu aan 't hoofd staat van een eigen gezelschap, eene tent hier opslaan en velen uitlokken om zijne voorstellingen te bezoeken.

Maar behalve deze schouwburgen, zal het op de aanstaande kermis niet ontbreken aan tal van kermisvertooningen van verschillenden aard, als: een paardenspel van Blanus en Dassie; een marionettenspel en geestverschijningen van Broekman; eene voorstelling van den oorlog in de Krim van v. d. Busse, die, alsof die voorstelling nog niet genoeg ware voor menschen van niet al te sterke zenuwen, wijders nog te aanschouwen zal geven hoe de aartsbisschop van Parijs werd vermoord; acrobatische voorstellingen van gebroeders Crassé, enz.

— Heden morgen is van hier naar den Helder vertrokken de 8ste comp. van het 1ste reg. vesting-artillerie, welke alhier gedurende 9 jaren in garnizoen had gelegen; ze werd door den kommandant dezer vesting en verdere officieren, alsmede door de muzijk van het 7de reg. uitgeleid.

— Ged. Staten hebben bij circulaire van den 30sten April eenige nadere voorschriften gegeven omtrent den invoer van rundvee van buiten deze provincie naar en door de grensgemeenten. Zij ontveinzen het zich daarin niet, dat het toezigt op den invoer niet overal de vereischte resultaten heeft opgeleverd, vermits het toch nu en dan is gebleken, dat er vee is ingevoerd, waarvoor geene toestemming was verkregen, terwijl er van alle grensgemeenten slechts in de gemeente Leek bekeuring is gedaan. Deze omstandigheid, gevoegd bij de kostbaarheid van het toezigt, heeft hen bewogen, dat toezigt op te dragen aan de rijkscommiezen. De vreeselijke uitbreiding der longziekte in Friesland en het steeds voortduren dier ziekte te Zuidlaren in Drenthe, vordert eene verdubbelde waakzaamheid. Een zorgvuldig toezigt op den vervoer van rundvee in de gemeenten wordt daarom aan de plaatselijke besturen der grensgemeenten in deze provincie ten ernstigste door Ged. Staten aanbevolen.

— Gisteren werd van wege de afdeeling Haren der maatschappij van landbouw in de provincie Groningen, in de gemeente *Haren* eene tentoonstelling gehouden van stieren, vroegmelkte vaarsen, schapen en biggen. De uitreiking der prijzen en premiën had des namiddags te 4 uur plaats. Van de stieren behaalde de prijs een vaalbonte 2jarige stier van den heer C. Römelingh, en een dito van R. Vos, met de premie; van de vroegmelkte vaarsen werd bekroond een vaalblaarde vaars van de wedw. R. Pauwels met den prijs en een zwarte dito van G. Bolhuis met de premie; — van de schapen A. van Sijdenborgh met den prijs en A. Jansen met de premie; — van de biggen, A. van Hemmen met den prijs en de wedw. L. Bolhuis met de premie. Alle deze bekroonden zijn te Haren woonachtig.

— De heer W. K. Nijborg, te *Finsterwolde*, heeft l.l. Vrijdag de eerste nieuwe aardappelen, in zijnen tuin verbouwd, aan den commissaris des Konings ten geschenke aangeboden.

— Voor en na vindt men in de dagbladen melding gemaakt van de duurte der paarden. 't Volgende moge ook als een bewijs daarvoor dienen. Op den boeldag voor de erven J. L. Lammerts van *Warfhuizen*, op hunne boerenplaats te Moorslag onder Mensingeweer, voor korten tijd gehouden, werden de eerste 6 paarden, waarvan het eerste een chaispaard was en het vijfde en zesde veulmerriën waren, en waarvan het vijfde ongeveer 18 jaren was, achtereenvolgens verkocht voor *f* 386,00, *f* 227,50, *f* 311,00, *f* 357,50, *f* 300,00 *f* 486,00; waarbij dan nog 5 procent opgeld moet gerekend worden. In Oostfriesland moeten de prijzen echter nog hooger zijn. Althans meldt men van daar, dat de driejarige ruinen in Oostfriesland, die goed waren, waren verkocht voor 50 tot 60 pistolen en zelfs enkelen nog hooger. Op Bonderhei had een landbouwer 2 vierjarige paarden verkocht voor 155 pistolen.

— Gisteren middag pl.m. 1 uur ontstond er brand in het huis bewoond door den machinist en verdere bedienden bij den stoomhoutzaagmolen *de Nijverheid* onder *Farmsum*, van de heeren Borst en Roggenkamp te *Delfzijl*.

Het gebouw is bijna geheel verbrand. Van de meubelen is een gedeelte gered en zijn de boeken en papieren der firma uit het kantoor, dat tevens daarin werd gehouden, geborgen.

De brandspuiten van Delfzijl en Farmsum waren op de plaats des onheils aanwezig, ieder tegenwoordige beijverde zich om den brand zooveel mogelijk te stuiten en werd de orde mede door de zorg van den heer Francke, kapitein garnizoens-kommandant, welke eenige manschappen had aangevoerd, behoorlijk gehandhaafd.

De wind was noord; was dezelve anders geweest, dan had alligt de stoommolen en de daarbij aanwezige groote hoeveelheid hout eene prooi der vlammen kunnen worden.

De oorzaak van den brand is onbekend.

— Te Zwolle hebben zich eenige ingezetenen vereenigd, met het oogmerk, om door het openen eener algemeene inschrijving, eene maatschappij in het leven te roepen, welke zich ten doel stelt den aanleg van een spoorweg van Utrecht op Zwolle, met eene vaste brug over de rivier de IJssel, en verder op Heerenveen, met zijtakken op Harlingen, Groningen en Leeuwarden. Reeds dadelijk is daarvoor ingeteekend door vijf heeren voor *f* 70,000.

Volgens eene opgave van de in Nederland in de laatste negen jaren (1848—1856) uitgekomen boekwerken en geschriften, beloopt het algemeen cijfer daarvan 16,184, zijnde gemiddeld 1799. Dit gemiddelde is echter over de jongste jaren aanzienlijker, te weten 1840. Van 1848—1856 zijn uitgekomen in het vak van regtsgeleerdheid en wetgeving 761 boekwerken of geschriften, zijnde gemiddeld per jaar 85; in de jongste drie jaren is het cijfer beneden dat middental en afnemende geweest, als: in 1854 91, in 1855 66, en in 1856 48.

AANBESTEDINGEN.

GRONINGEN, 5 Mei. Heden morgen had in het raadhuis de aanbesteding plaats van het bouwen van eene houten draaibrug over de tweede Ontstwedder doorsnijding in den weg langs de Oostzijde van het Stads-Musselkanaal, met bijlevering van alle materialen. Hierop waren 2 bilj. ingekomen, van f 2000 en f 1974, het laatste van H. EGGENS, te Nieuw-Buinen.

— Mede had heden morgen, van wege de genie, de aanbesteding plaats van: 1) het éénjarig onderhoud van de metsel- en timmerwerken onder het beheer der genie alhier; dit werk werd ingezet op f 4000, telkens met f 10 verhooging; laagste bieder J. FOLKERINGA, voor f 5150; — 2) het eenjarig onderhoud der aardewerken en beplantingen onder het beheer der genie alhier; dit werd ingezet op f 400, telkenmale met f 5 verhooging; laagste bieder H. KONING, voor f 500.

KERKNIEUWS.

'S GRAVENHAGE, 2 Mei. Den 29sten April zijn de voorjaarszittingen der algemeene synodale commissie van de Ned. Herv. kerk geopend, in tegenwoordigheid van den secretaris-generaal, den heer J. J. ROESEBOOM, en den minister der Herv. eeredienst, den heer WIARDI BECKMAN. De heer TIMMERS VERHOEVEN, secretaris der synode, deed een uitgebreid verslag, aangaande de spoed vorderende zaken, welke sedert de laatste zitting waren behandeld. De president R. J. KONING, predikant te Limmen, deed verslag van den toestand der kas en administratie, en deelde mede, dat alles ten meesten voordeele door den questor-generaal geadministreerd wordt. Van de ingekomen stukken der regering, aangaande toelagen voor gemeenten, aan hulppredikers, enz., enz., werd kennis genomen. Men verwacht, dat de zitting, wegens veelvuldige werkzaamheden, weder van langen duur zal zijn.

STEDUM, 3 Mei. Heden had alhier de bevestiging plaats van den wele.z.g. heer A. BUNING, overgekomen uit Ee, prov. Friesland. De consulent dezer plaats, de wele.z.g. heer H. J. BOUWMAN, pred. te Leens, bevestigde z.w.e.w. in deze zijne nieuwe gemeente met de woorden 1 Cor. 14, vs. 12, terwijl de bevestigde des namiddags zijne intrede hield naar aanleiding van 2 Cor. 5, vs. 14. De belangstelling in de beide leerredenen was buitengemeen groot, zoo zelfs dat des namiddags de zoo groote kerk van Stedum de groote menigte naauwelijks konde bevatten.

ODOORN, 3 Mei. Nam onze kerkelijk Hervormde gemeente nu juist een jaar geleden, plegtig afscheid van haar oud kerkgebouw, heden mogt zij het genoegen smaken feest te vieren van het nieuwe, zoo ruim als fraai en doelmatig gebouwde Godshuis. Krachtig en treffend was de inwijdingsrede naar aanleiding van Luk. 24, vs. 49 en 53, wordende dezelve nu en dan afgewisseld door het beurtelings gezang der gemeente, en dat van het daartoe zamengestelde zangkoor. Voorts werd de plegtigheid zeer verhoogd door de tegenwoordigheid der onderscheidene daartoe afgevaardigde commissiën, zoo uit het provinciaal collegie van toezigt, en het provinciaal kerkbestuur in Drenthe, als uit dat der klassis Koevorden. Eene groote schare van elders woonde deze plegtigheid bij, en alles liep in de beste orde af.

— Tot predikant bij de Herv. gemeente te Grootebroek is beroepen ds. F. P. L. C. VAN LINGEN, te Hensbroek; en te Oud-Alblas ds. J. A. TEN BOKKEL HUININK, pred. te Doornspijk.

— De kerkeraad der Waalsche gemeente te Rotterdam heeft het volgende alphabetisch gestelde drietal opgemaakt: de heeren C. G. CHAVANNES, kandidaat te Amsterdam, J. F. C. KRONENBERG, predikant te Arnhem, en A. PIERSON, predikant te Leuven.

Dezer dagen is medegedeeld, dat de geestdrift tot deelneming in de geldleening van 2 millioen gulden, uitgeschreven door de synode der Herv. kerk, niet zoo groot is als het hoog gewigt der zaak verdient. De *Kerk. Ct.* neemt in het nommer van den 2den dezer een belangrijk artikel op, waarin de redenen wordt besproken, die voor die weinige deelneming worden voorgegeven.

Vooreerst meten sommigen (en niet het minst zij die het meest kunnen geven) breed uit het *nadeelige* der deelneming in deze geldleening. De slimme financier die haar uit het oogpunt van geldbelegging beschouwt, is gereed eene becijfering voor te leggen volgens welke het kapitaal waarvoor hij deelneemt, aannemende de gemiddelde kans van uitloting, eene dadelijke waardevermindering ondergaat van ca. 70 pCt. Hiertegen wordt aangevoerd, dat de synode de geldleening niet heeft uitgeschreven om aan de gegoeden in den lande eene gelegenheid tot geldbelegging te verschaffen, maar om te voorzien in dringende behoeften; en dat de waardevermindering van het kapitaal, omgeslagen over het getal jaren gedurende welke men van dat kapitaal verstoken is, op eene weinig beduidende jaarlijksche contributie neerkomt. Heeft men b.v. deelgenomen voor f 1000, welke naar de gemiddelde kans wordt uitgeloot in het 25ste jaar, dan verliest men in 25 of 26 jaren per jaar f 27 a f 28. Van hoe geringe beteekenis dit jaarlijksch verlies is, wanneer men het beschouwt als eene contributie tot bereiking van een zoo groot en edel doel als de synode zich voorstelt, behoeft niet gezegd te worden.

Eene tweede bedenking die men hoort opperen is deze: dat het volstrekt niet *bewezen* is, dat de *behoefte* zoo groot is als voorgewend wordt. 't Is echter moeijelijk te gelooven, dat zij die zoo spreken, meenen wat zij zeggen. Maar er zijn altijd menschen die liever twijfelen dan geven. Men kan, zonder de synode van kwade trouw te verdenken, aan de bestaande behoefte niet twijfelen. De twijfelaars beroepen zich intusschen op art. 10 der voorwaarden en zeggen: de synode gebruikt gedurende de eerste 5 jaren slechts een vierde van de renten (f 20.000) en later de helft (f 40.000); zij schijnt het dus daarmede te kunnen doen; waartoe dan zoo een groot kapitaal? Deze redenering toont aan, dat zij den financiëlen maatregel niet begrijpen; de synode kan slechts langs dezen weg haar doel bereiken om ook, na de geheele aflossing van kapitaal en premiën, een fonds over te houden dat duurzaam kan blijven voorzien in de behoefte aan vermeerdering van het aantal predikanten, hulppredikers en catecheten. Voorts houde men onder het oog, dat de reden, waarom de synode gedurende de 5 eerste jaren slechts een vierde en later de helft der renten tot haar doel gebruikt, niet is omdat zij aan die som daarvoor genoeg heeft, maar om vóór alles aflossing en premiën te verzekeren.

Eene derde bedenking is, dat het tijdstip *niet gunstig* is voor de uitvoering van het ontwerp. Dit is eene van die uitvlugten die gewoonlijk gemaakt worden bij plannen die men al of niet begrijpt of die op eenige opoffering van tijd, rust of geld te staan komen. Men maakt deze bedenking van ontijdigheid nu weder met het oog op de meer en meer zich ontwikkelende handel en nijverheid die in dezen tijd zoo ontzettend veel kapitaal vordert, en ook in verband met de heerschende tweedragt in den boezem der kerk zelve, waardoor alle hoop op eendragtige zamenwerking ijdel schijnt. Wat het eerste betreft, wordt hiertegen aangevoerd, dat handel en industrie wel *veel*, maar niet *alles* noodig hebben, en dat de thans besproken geldleening geen kapitaal aan handel en nijverheid behoeft te ontrooven; daarvoor is de som van 2 millioen te gering. En wat de tweedragt in de Herv. kerk aangaat, meent schr. daarin veeleer eene aanleiding te vinden om de zaak door te zetten en wel hoe eer hoe beter. Reeds vermindert die strijd en de Ned. Protestantsche Unie zal, gelijk alle vrienden des vredes biddend hopen, den band der liefde tusschen Protestanten van verschillende rigting naauwer toehalen. Maar er bestaat nog een band, misschien minder edel, maar voor ons onvolmaakte menschen wel zoo sterk, de band n.l. van gemeenschappelijk geldelijk belang, en dien band te versterken kan niet anders dan goed zijn.

Voorts houde men in het oog, dat de twisten hoofdzakelijk loopen over leerstellingen; op het terrein des Christelijken practischen levens ontmoeten de strijdende partijen elkander vriendelijker, vooral op het groote veld der zendingszaak. Hierop heeft ook deze geldleening betrekking.

»Alle Protestanten van alle rigtingen, zoo vervolgt de schr., erkennen den duren Christenpligt, om het Evangelie te brengen tot hen die er van verstoken zijn. Vandaar de enorme sommen die jaarlijks aan de Bijbel- en Zendelinggenootschappen worden geschonken; vandaar de gewilligheid, haast zou ik zeggen de roekelooze mildheid, waarmede men schatten gelds aan den welbekenden GUTZLAFF heeft toevertrouwd. Hoe veel Chinezen er door bekeerd zijn? wij weten het niet; maar *wat* wij weten en voor onze oogen zien, is, dat honderden, misschien duizenden onzer landgenooten verstoken zijn van het licht en den troost des Evangelies en dat niettegenstaande zij midden in een Christenland onder een Christenvolk leven. Dat kunnen, dat mogen de Nederlandsche Protestanten niet onverschillig aanzien."

»Nederlandsche Protestanten! zoo eindigt dit warm betoog, zijt toch ditmaal eens niet laauw! Toont dat gij voor het Protestantisme, voor de uitbreiding van kennis, waarheid, licht en Christelijk leven iets over hebt. Moge de mislukking dezer geldleening, niet tot schande van onze eeuw in de geschiedenis worden opgeteekend!"

CORRESPONDENTIE.

Een onzer correspondenten deelt ons mede, dat er in *de Marne* voor en na klagten worden aangeheven over het *niet* of *te laat* ontvangen der beide dagbladen. Zoo is door hem het nommer der Gron. Cour. van l.l. Woensdag weder in 't geheel niet ontvangen, alsmede tot nog toe dat van l.l. Zondag niet, ofschoon hij het des morgens van die dagen om 5 à 6 uur behoort te ontvangen. — In de vorige week is zelfs de postlooper van Winsum op Ulrum er op zekeren dag in 't geheel niet geweest, naar men zegt, omdat hij wegens actie te Appingedam moest zijn; zoodat de correspondentie voor dien dag in de *Marne* was gestaakt. Hij vraagt, of men hierin niet had moeten voorzien?

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 5 Mei.

De met de laatste mail uit Amerika aangekomen dagbladen van Havanna spreken van een moordaanval op den Engelschen consul van Cuba, in die stad residerende.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 5 *Mei*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{4}$.
Dito Dito	» 3	»	—
Dito Dito	» 4	»	$95\frac{7}{8}$.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	$75\frac{1}{4}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$	»	$39\frac{1}{8}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	$87\frac{3}{16}$.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	77.
SPANJE Onbep. St.	» $1\frac{1}{4}$	»	25.
Dito Binnenl.	» 3	»	$38\frac{1}{4}$.
PORTUGAL	» 3	»	45.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	$103\frac{1}{2}$.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	—
Dito bij *Hope*	» 4	»	$85\frac{5}{8}$.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	$85\frac{1}{4}$.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	—
Dito 6de serie	» 5	»	$97\frac{1}{4}$.
Wisselkoers op Londen	zigt..	f	$11,82\frac{1}{2}$.
Dito	6/m.	f	$11,67\frac{1}{2}$.

LONDEN, 5 *Mei*. Consols $93\frac{3}{4}$. — Lijnolie 41 sh.

PARIJS, 5 *Mei*. Fransche 3 pCt. 69.35.

WEENEN, 5 *Mei*. Metalliek 5 pCt. f $83\frac{1}{8}$. Nat. Leening f $84\frac{3}{8}$. Wissel op Londen f 10.11. Zilver f $4\frac{3}{4}$.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

VLIE 30 April, *v. d. Gaast* Baudina, Newc.; *Stuut* Frits en Betsy Frederikstad; *de Boer* Willem I, Oudsoen.

HELVOET 1 Mei, *de Ruiter* Klaartje, Newc.; — 2 *de Groot Bakker* Catharina, Koningsb.; *den Breems* Jersey Packet, Poole.

BROUWERSHAVEN 1 Mei, *Remmers* Edouard Marie, Bat.

PORTO CABELLO 26 Maart, *Prins* Heerenveen, Hamburg.

HAVANA 30 Maart, *Ketler qq*, Vr. Johanna en *Achenbach* Doggersbank, Macao.

Bij GIBRALTAR 15 April, *Dik* Kaap Hoorn, v. Rott. n. Trebizonde.

Op de LOIRE 28 April, *Bos* Eendragt, Amst.

Bij DEAL 28 April, *Huges* de Sperwer, v. Sur. n. Amst.; — 29 *Kievit* Min. Pahud, v. Rott. n. Swansea.

MUMBLES 30 April, *Ballot* Catharina Maria, Zierikzee.

CARDIFF 29 April, *Dietz* S. v. Heel, Amst.; *Hazewinkel* Dolphijn, Santanter; *Rotgans* Koerier, Havre; — 1 Mei *Swart* 2 Gebroed., Rott.

SWANSEA 29 April, *Rooderkerk* West-Capelle, Middelburg.

LIVERPOOL 30 April, *Potjewijd* Alida Elisab. en *Mulder* Nijverh., Amst.; *Pinksterboer* Geesina, Dordrecht; *Tap* Maria Beerta, Brugge; 1 Mei *Hotze* Jantje Wilkens, Santander.

LEITH 29 April, *de Groot* Christina Jacoba, Hamburg.

NORTH SHIELDS 30 April, *Kwint* Jantina, Zwolle.

HULL 29 April, *Menzes* Maria, Seville.

HAMBURG 2 Mei, *Valomstra* Alida, Harburg.

BRUNSHAUSEN 1 Mei, *Prins* Jonge Barend, Termunterzijl.

KIEL 29 April, *Schaap* Geerdina Geertruida, Amst.

SWINEMUNDE 28 April, *de Groot* Sieka, 29 *Wolthekker* Sophia Klasina, *Drent* Johanna en *Doewes* Eendragt, Rott.; *de Boer* Vriendschap, Boness.

KOPPENHAGE 29 April, *Blok* 4 Gezusters, Amst.

DANTZIG 30 April, *de Haan* Agnetha Juliane, Amst.

RENDSBURG 28 April, *Mooi* Alida Folkerts, v. Odensee n. Holland; — 29 *Broekema* Afina, n. Riga en *Bos* Elisabeth, n. Stettin, beide v. Bremen.

UDBYHOI 21 April, *de Groot* Georg, Harlingen; *Rosenbeek* Vier Broeders, Engeland.

Vertrokken.

AMSTERDAM 30 April, *Groenewoud* Susanna, Suriname; — 1 Mei *Berkelbach v. d. Sprenckel* Reinhart, Liverpool; *Koops* Lammechiena, Petersb.; *Manneke* Marchina Gesina, Stettin; *Rademaker* Arnoldina Catharina, Triest; *Carst* Elisab. Lollina, Petersb.; *Visser* Vriendschap, Riga; — 2 *Basberg* Beurs v. Amst., Drammen.

TEXEL 1 Mei, *Portengen* Eensgezindheid en *Evers* Souburg, Bat.; — 2 *v. d. Meij* Cornelia en Henriëtte, Cardiff; *Doewes* Geerdina, Petersb.; *Dommering* de Fivel, Koningsb.; *Last* Emelie, Stettin; *Berg* 2 Vrienden, Holmstrand.

VLIE 29 April, *Pluim* Stad Almelo, Leith; *Ploeg* het Vertrouwen, Newc.; *Goedkoop* Noordster, Petersb.

HELVOET 1 Mei, *Rijken* Abel Tasman en 2 *de Winter Jr.*, Antoinette, Bat.

TJILATJAP 28 Febr., *Stolte* Constantia en Elisabeth, Amst.

GALATZ 24 April, *v. d. Bos* Sophie, Marseille.

HAVRE 28 April, *Woudstra* Vier Gebroeders, Petersb.

LIVERPOOL 1 Mei, *Menses* Jonkvr. Maria, Nerva.

DUNDEE 30 April, *Niggebrugge* Stad Enschedé, Zwolle.

HARTLEPOOL 29 April, *Stasse* Clemens en *van Eijk* Adriana Francisca, Vlissingen.

HAMBURG 30 April, *Smedes* Pietronella Alberdina, Hadersl.; — 1 Mei *Dijk* Twee Vrienden, Bahia.

CUXHAVEN 2 Mei, *Engelsman* Gezusters Boll, Rochefort.

TRAVEMUNDE 30 April, *Koops* Vr. Grietje, de Maas.

DANTZIG 29 April, *Lukens* Gesina Johanna en *Stenger* Jacoba Maria, Amst.; *Butter* Twee Gebroeders, Gron.

STOCKHOLM 28 April, *Spijkman* Hendrika Margaretha, Holland.

KOPPENHAGE 28 April, *Kramer* Rensina, Wolgast.

In lading.

LIVERPOOL 30 April, *Wolthekker* Elisab. Ruardi, Petersb.; *Fijn Brambergen* Twee Gebroeders en *Potjewijd* Alida Elisab., Nerva.

Zeilklaar.

LONDEN 1 Mei, *Waterborg* Karsina, Gron.

AMSTERDAM, 3 Mei. Het schip Louise Wilhelmine, kapit. *F. G. v. Campen*, van Batavia naar Amsterdam, is den 22 Maart bij Suriname gepraaid, zijnde zwaar lek, hebbende de booten verloren en meer andere schade bekomen; zou van Suriname assistentie bekomen.

DIEPPE, 1 Mei. Het schip Engelina Jantina, gevoerd geweest door kapit. *A. Rosema*, van Bordeaux naar Hamburg, is alhier onderste boven drijvende binnengesleept.

GRONINGEN, 4 Mei. Gisteren en heden zijn binnengekomen de vier volgende nieuwgebouwde schepen, de schooner Noach Lotinga, groot 120 last, kapit. H. BAKKER, van de Pekela, gebouwd op de werf van G. BODEWES, te Martenshoek; de schooner Dirk Hendrik, groot 125 last, kapit. A. M. PRINS, gebouwd op de werf van J. J. VAN DER WERF, beide te Hoogezand; de schooner Antje Haverbult, groot 160 ton, kapit. J. v. HEUVELEN, van N. Pekela, gebouwd bij J. BIEZE, te Veendam, en de brik Orion, kapit D. HUGES, van Sappemeer, gebouwd bij J. BERG, aldaar.

TERMUNTERZIJL, 3 April. Binnengekomen 28 April, *Willinga* Cath., *Udema* Johanna, *Wilkens* Alberd., *Horning* Jantina, *Pot* Vr. Geziena, *Zoutman* de Jonge Wigcher en *Hovingh* Irene, Noorw.; — 29 *Bieze* Sophia en *Bakker* Jantje, Bremerh.; — 1 Mei *Kraan* Alida, Noorw.; *Burmann* Geziena, Leer.

Vertrokken 28 April, *Prins* de Jonge Barend en *Koops* Catharina, Hamb.; — 30 *Jager* Geerdina, *Jansen* de 2 Gebroeders, *Boswijk* Hendrika en *Legger* Geerdina, Noorw.; *Feiken* Catharina, Newc.; — 2 Mei *Dauwe* Venus, Oldenburg; *Stamhuis* Maria Edina, Noorw.

Zeilklaar 2 Mei, *Pietersen* Elisabeth, Noorw.

DELFZIJL, 3 Mei. Binnengekomen 1 Mei, *Mulder* Klasiena, Norden; *Fuls* Johan Theodor, Carolinerzijl; *Nagel* Turris Davidica, Pekela.

Vertrokken 2 Mei, *de Vries* 5 Zusters, Bremen; *Lukkien* Hendrika Jeltina en *Boekhoudt* Zeemeeuw, Hamburg; *Albers* Geziena Helena, *Lodewijks* Catharina Arendina, *Riepma* Agatha, *Leeuwe* Anna Corn., *Kraan* Vriendschap, *Zeven* Concordia, *van Bijssum* Geziena, *Kuipers* Grietje Huisman, Noorw.; *Koning* Klasiena, Windau; *Holman* Dolphijn, Petersb. en *Roelfsema* Orion, Stettin, beide laatsten na gerepareerd te hebben.

ZOUTKAMP, 4 Mei. Binnengekomen 3 Mei, *Janknecht* Kooph. en Zeevaart en *Bol* Martha, Newc.

Vertrokken 3 Mei, *Bakker* Reina, Dantzig.

Zeilklaar: *Schuur* Jacoba Gesina, Goole; *de Vries* Ernestina Alida, Gloucester; *Brouwer* Janke Schuringa, Grangemouth; *Korte* Weichsel, Hamburg.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

28 April. *de Jonge*, Peter Jacobus, v. Newc. n. Petersb., m. steenk.
29 —— *Ruygh*, Morgenster, v. Nieuwe Diep n. Nerva, m. ballast.
30 —— *Woortman*, Alberdina Edziena, v. Londen n. Stettin, m. ijzer.

De wind den 28 April O.N.O., O., N.; den 29sten N.O., N.N.W., N.; den 30sten O.N.O., N., N.N.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 4 Mei, *Forma* Jantje, Leer.

VLIE 1 Mei, *Bart* 3 Gezusters, Oudsoen; *Kraan* Vr. Helena en *Hayer* Goede Hoop, Christiansand.

Bij DEAL 2 Mei, *Bertrand* Thetis, v. Amst. n. Konst.

Bij ZUID-VOORLAND 1 Mei, *v. d. Linden* Vice-Admir. Gobius, v. Rott. n. Cardiff.

BRISTOL 1 Mei, *Schaap* Jan Jacob, Amst.

CARDIFF 30 April, *Harten* Australie, Rott.

RUNCORN 1 Mei, *Tap* Maria Beerta, Brugge.

SWANSEA 1 Mei, *Ballot* Cath. Maria, Zierikzee.

BAYONNE 29 April, *Schuitema* Eendragt, Landerneau.

OPORTO 22 April, *Mulder* Antje, Hamb.

Vertrokken.

AMSTERDAM 3 Mei, *Lange* Rynbrandt, Surin.; *Kuipers* Maasnimph, Redoute Kahlé; — 4 *Karst* Lambertha, Petersb.

TEXEL 3 Mei, *Groenewoud* Susanna, Sur.; *Boontje* Vriesland, Lond.; *Appel* Equator, Cardiff; *v. d. Sprenckel* Reinhard, Liverp.

HELVOET 3 Mei, *de Goede* Kleinkinderen, Messina; *Keuskamp* 2 Gezusters, Cardiff; *Visser* Copernicus, Newc.

BRIELLE 3 Mei, *Zwerver* Maria, Hartlepool.

ANTWERPEN 2 Mei, *Post* Maasland, Buenos Ayres.

CARDIFF 1 Mei, *Lackrooy* Anna Louisa, Kaap de Goede Hoop.

OPORTO 19 April, *Lindeboom* Franciska, Leith.

LIVORNO 26 April, *Kuipers* Neelina Jeltina, Antw.

AUX CAYES 5 April, *de Vries* Marinus en Geertruida, Falmouth.

SAVANILLA 30 Maart, *Weitinga* Amstel, Amst.

BERBICE 26 Maart, *Sneek* Jacoba Carolina, Londen.

DEMERARY 1 April, *Caspers* Fenna, Glasgow.

Zeilklaar.

LONDEN 1 Mei, *Pronk* Gesina, Antw.

NEWCASTLE 1 Mei, *v. Sloten* Caspar de Robles en *Vorenkamp* Cornelia Alida, Petersb.; *Potjewijd* Alida Petronella, Dantzig; *Scholten* Regina Hillechiena, Sleeswijk; *Visman* Johanna Alida, Genua; *Pot* Cornelia Berendina, Smirna; *Bontekoe* Ubbo en Willem, Venetië; *de Jong* Adolf Frederik en *Arema* Vrije Fries, Amst.; *Scholten* Baron van Hall, Messina.

BOUC 29 April, *Zuiderduin* Clara Wilhelmina, Noordzee.

SURINAME, 4 April. Het schip Louise Wilhelmina, kapit. *van Campen*, v. Banjoewangie n. Amst., is den 26sten Maart alhier lek, en na 600 b. koffij over boord geworpen te hebben, binnengesleept; is bezig met lossen.

223ste STAATSLOTERIJ.

Prijzen van f 100 en daarboven.

Trekking der Vierde Klasse.

1ste *Lijst*. No. 10190 f 5000; no. 15003 f 1500; no. 16905 en 14632 beide f 1000; no. 10451 en 19350 beide f 400; no. 7825, 9825, 10811, 11614, 12866, 12875, 12940 en 19825 ieder f 100.

NB. De PRIJS van f 5000 is gevallen in de Collecte van de gekwalificeerde Collecteurs E. DE BOER en ZONEN.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 4 *Mei* 1857.

4 Nederl. ℔ 38 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 5 *Mei*.

TARWE.		GERST.			
				Zw. Voer	40 ℔ f 3,45
Oude 70 ℔ f		N.W. 1856 52 ℔ f	5,20	- -	42 - - 3,65
N.Oml.1856 66 - -	7,75	- 54 - -	5,60	- -	44 - -
- - 68 - -	8,75	- 56 - -	6,00		
- - 70 - -	9,75	Zomer 54 - -	5,50	BOONEN.	
- Old. 66 - -	7,50	- 56 - -	5,90	Paardeb. f 5, f 6, f 6,25,	
- - 68 - -	8,50	Knebbe 60 - -	6,30	(50,75, f 7	
- - 70 - -	9,50	- 62 - -	6,70	Gr. Erwt. f	
ROGGE.		HAVER.		Grauwe dito f	
N. Inl. 60 ℔ f	4,85	N. Dikke 36 ℔ f			
- - 62 - -	5,45	- 38 - -		ZADEN, ENZ.	
- - 64 - -	6,05	- 40 - -	3,50	Koolz. f 12 à f 15	
- - 66 - -	6,65	- 42 - -	3,70	dito f	
Oude 66 - -		- 44 - -	3,90	Zomerzaad f	
BOEKWEIT.		- 46 - -	4,10	G. Mosterdz. f	
N.Gr.Zd. 60 ℔ f	6,70	- 48 - -	4,30	Lijnzaad f	
- - 62 - -	7,20	- 50 - -	4,50	Dederzaad f	
- - 64 - -	7,70	N.W.Voer 36 - -	3,00	Gr. Gort f 8,50 à f 9	
- Zw.- 60 - -	6,45	- - 38 - -	3,20	Parel dito f 11,50 a f 13	
- - 62 - -	6,95	- - 40 - -	3,40	Raapolie per vat f 49	
- - 64 - -	7,45	N. Zw. - 36 - -	3,05		
Veen 64 - -	7,35	- - 38 - -	3,25		

Tarwe ruimer ter markt, en over 't geheel niet driftiger. — Rogge met minder kooplust in een doen. — Boekweit 30 ct. hooger afgaande. — Gerst door schaarschheid mede hooger verkocht. — Dikke Haver 20 ct., Voerhaver 10 ct. en Zwarte 15 ct. hooger afgaande. — Boonen als voren. — Koolzaad niet in omgegaan. — Gort iets aangenamer.

AMSTERDAM, 2 *Mei*. Hennep. Er is gedaan in Riga Poolsche Rein f 65, dito Uitschot f 65,50, dito Pas f 62, dito bruine Pas f 60, dito Heede f 41.

AMSTERDAM, 4 *Mei*. Tarwe prijshoudend: 128 ℔ j. b. Pools. f 375; 127 ℔ dito f 367, f 368; 126 ℔ n. dito f 370; 124 ℔ dito f 370; 129 ℔ n. Geld. f 348; 127 ℔ dito f 335; 156 ℔ n. Bovenl. f 353; 127 ℔ Rijn f 345; 150 ℔ dito f 345; 126 ℔ o. Nassaud. f 350; 120 ℔ n. Gron. f 280. — Rogge in een doen: 123 ℔ n. Pruis. f 221; 121 ℔ n. Stettin f 215; 117 ℔ Petersb. f 213, f 214; 116 ℔ n. Inl. f 192. — Gerst ruim vorige prijzen: 101 ℔ Vriesche Winter f 188. — Boekweit f 10 hooger verkocht: 118, 120 ℔ Amersf. en Nijk. f 264, f 270; 118 ℔ Holst. f 255.

Koolzaad dadelijk prijsh., op het najaar 1 p. vl. hooger: Deensch 86 p. vl.; op 9 vat in Oct. en Nov. $79\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering van het najaar williger: op 6/w. f 52,50; vlieg. f 51; Sept. f 47 a f 46,75; Oct. en Nov. f 46,75; Dec. f 46,75 a f 46,50 a f 46,75. — Lijnolie dadelijk en op levering hooger betaald: op 6/w. f 42,25; vlieg. f 41; Sept., Oct., Nov. en Dec. f 41,50 a f 41,75. — Hennepolie op 6/w. f 49.75; vlieg. f 48,50. — Raapkoeken f 80 a f 85. — Lijnkoeken f 11 a f 14.

SCHIEDAM, 2 *Mei*. Moutwijn f 20,00; Jenever f 25,50; Amst. Proef f 26,75.

ROTTERDAM, 4 *Mei*. Tarwe: Zeeuws. ruimer aangevoerd met minder driftige kooplust; de beste soorten ruim prijsh., doch middel en mindere kwaliteit met moeite als voren te plaatsen. Roode f 5 a f 10 hooger met kleinen handel. — Rogge: Zeeuws. prijsh.; overige soorten met weinig omgang. — Boekweit met kleinen toevoer f 10 a f 15 hooger. — Gerst mede weinig ter veil, doch door kleine vraag naauwelijks prijsh. — Haver 10 ct. hooger. — Paardeboonen weinig ter markt en gaarne 30 ct. meerder besteed. — Bruine en Witte Boonen, alsmede Erwten 25 ct. hooger. — Koolzaad prijsh.

LONDEN, 1 *Mei*. De graanmarkt was heden goed bezocht. Inl. Tarwe was ten gevolge van meer kooplust 1 sh. duurder, en ook voor hetgeen van vreemde werd verkocht bewilligde men gelijke verhooging; de handel was echter niet uitgebreid. Gerst traag afgaande tot de notering van l.l. Maandag. Boonen en Erwten ferm op de vorige prijzen. Haver 6 p. a 1 sh. hooger.

Van den 4den. Van vreemde Granen was een ruime, doch van inlandsche Tarwe een matige aanvoer. Tarwe en Haver 1 sh. hooger.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 5 *Mei*. De prijs der boter was heden als volgt: 1ste soort f 38; 2de soort f 36.

LEEUWARDEN, 1 *Mei*. De prijs der boter was heden f 41,50.

AMSTERDAM, 4 *Mei*. De prijs der Boter was heden als volgt: Friesche f 45 a f 47; Kuinder f 46 a f 47; Kamper f 46 a f 48, Deventer f 37 a f 42; Zwolsche f 42 a f 45.

LONDEN, 1 *Mei*. De aanvoer van Boter gedurende de afgeloopen week bestond uit: van Harlingen 11,047 v., Havre 12, Ostende 1306, Antwerpen 139, Rotterdam 4848, Hamburg 898, Tonningen 21, Dordrecht 42. De noteringen zijn: beste Friesche 102 a 104 sh., surplus 94 a 96 sh., 2de kwal. 78 a 84 sh., Hollands. 84 a 88 sh., Kamper en Zwolsche 96 a 100 sh., Bosscher 80 a 84 sh., Groninger 76 a 84 sh., Emden en Leer 94 a 96 sh.; Holst. en Kiel 102 a 106 sh., Fransche 70 a 76 sh. Vreemde goed gevraagd, maar prijzen in daling.

LONDEN, 4 *Mei*. Friesche Boter 103 sh., Gron. 82 sh., Holl. 80 a 90 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 5 *Mei*. De aanvoer van rundvee op de eerste voorjaarsmarkt was nog gering, en waren slechts 10 stuks aangebragt; de ossen werden verkocht voor f 87; vaalmelkten van f 70 a f 90; schapen tamelijk ter markt; varkens ruim aangevoerd en tot verlaagde prijzen met weinig handel.

HAREN, 4 *Mei*. Op de eerste voorjaarsmarkt, heden alhier gehouden, was een ruime aanvoer en werd een vlugge handel gedreven, vooral in vaal- en vroegmelkte koeijen; vaalmelkten werden verkocht van 14 a 20 cts. de 5 ons, vroegmelkten f 100 a f 155, melkkoeijen van f 110 a f 150.

LEEUWARDEN, 1 *Mei*. Aangevoerd 600 a 700 runderen, waaronder 200 vette; de handel blijft bij voortduring in alle soorten vrij levendig, doch die in vette kalveren verkeerde in eene flaauwe stemming; er waren ca. 100 schapen aangebragt, die goed prijs houden, alsmede de varkens en biggen, die er groot 200 ter markt waren en duur werden verkocht.

LONDEN, 1 *Mei*. De veemarkt was goed bezet, doch de kooplust was voor de prijzen van Maandag niet sterk.

LONDEN, 4 *Mei*. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 3730 runderen, 130 kalveren en 22,630 schapen. Kalveren lager, runderen en schapen veel lager.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 4 *Mei*.

Nederl. Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{3}{4}$; Dito Dito 3 pCt. $76\frac{1}{8}$; Dito Dito 4 pCt. $95\frac{7}{8}$. — BELGIE, bij *Rothschild*, $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{8}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. $24\frac{1}{16}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $38\frac{3}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $44\frac{7}{8}$; Dito 1856, 3 pCt. $43\frac{7}{8}$. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. $103\frac{1}{4}$; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. $97\frac{1}{4}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $75\frac{1}{16}$; Dito Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $39\frac{1}{16}$; Dito reute Amsterdam, 1854, 5 pCt. 87; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. $76\frac{7}{8}$. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 22. — Russische spoorweg-aandeelen f $74\frac{1}{4}$.

ADVERTENTIEN.

Societeit DE HARMONIE.

MUZIJK, te geven door de Familie KLOBUS, uit *Alkmaar*, op WOENSDAG den 6den Mei, des avonds te 7 uur.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd:

W. DE GROOT,
van *Sliedrecht*,
en
S. VAN STRATEN.

DOCKUM, 1 Mei 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

A. B. BUREMA
en
G. T. KUIPER.

MIDWOLDA (*Oldambt*), 1 Mei 1857.

*** Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER* F. S. C. METZLAR—SIJPKENS.
WOLVEGA, 1 Mei 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eenen ZOON CATHARINA SCHUITEMA, Echtgenoot van
C. WOLTHEKKER.
GRONINGEN, 3 Mei 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER J. S. B. A. VAN ITTERSUM, geliefde Echtgenoot van
Mr. B. D. H. TELLEGEN.
GRONINGEN, 4 Mei 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoot J. H. VAN SONSBEECK beviel heden voorspoedig van een' welgeschapen ZOON.
HOOGEVEEN, 4 Mei 1857.
Mr. J. L. TONCKENS.

*** Heden overleed, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van ruim 23 jaren, HENDRIKUS OCTAVIUS, geliefde tweede Zoon van
J. W. C. VAN ITTERSUM,
O. VAN ITTERSUM,
geb. MEDER.
GRONINGEN, 1 Mei 1857.
Eenigen algemeene kennisgeving.

*** GRONINGEN, 1 Mei 1857. Heden ontsliep onze geliefde Moeder, MARIA JOHANNA SMIT, Weduwe N. FOLKERS, in den ouderdom van 65 jaren.
F. FOLKERS.
Uit aller naam.

*** Heden overleed alhier, tot diepe droefheid van haren Echtgenoot en Kinderen, de Hoog Welgeboren Vrouwe H. H. Baronnesse VAN HEEMSTRA, geb. DE WAAL, in den ouderdom van ruim 46 jaren, na een gelukkig huwelijk van bijna 24 jaren.
UTRECHT, 1 Mei 1857.

*** OUDENBOSCH, 1 Mei 1857. Heden overleed tot onze innige smart, onze oudste Dochter ELISABETH HEBBELINA REGNERA, in den ouderdom van 2½ jaar.
J. W. G. H. R. VAN NOUHUIJS.
H. R. VAN NOUHUIJS—ABRESCH.

*** Den 13den Februarij l.l. overleed te *Bandong*, op *Java*, onze geliefde jongste Dochter CATHARINE MARGARETHE, in den ouderdom van ruim 24 jaren.
ASSEN, 2 Mei 1857.
C. MEIJBOOM.
M. E. MEIJBOOM—STRAUSS.

*** Bijna gelijktijdig met de teraardebestelling van onzen oudsten Broeder, moesten wij ook heden onzen beminden jongsten Broeder, CHRISTIAAN MEIHUIZEN, door den dood verliezen. Hij bereikte den ouderdom van 34 jaren.
HOOGEZAND, 4 Mei 1857.
SAM. ST. MEIHUIZEN.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

*** De Boekhandelaar **H. R. ROELFSEMA** heeft voorhanden: **Engelsche COPIËERPERSEN** van ƒ 19 en ƒ 20, **COPIËERBOEKEN** van ƒ 2.75, **COPIËERINKT** in Kruiken van ƒ 1.90 en 30 Cts., een ruim assortement **POSTPAPIER**, dat men met adres gestempeld kan bekomen, **Enveloppes, Stalen Pennen**, waaronder de nieuwe **Balance Spring Pens** uit de gunstig bekende Fabrijk van PERRIJ, enz.

*** Bij den Boek- en Kunsthandelaar **P. H. VAN DEN HEUVELL**, te *Leiden*, is uitgekomen:

HET PORTRET VAN
Z. K. H. den Prins van Oranje;

naar de **originele Schilderij** van den Heer ***N. PIENEMAN***; gelithographiëerd ter Kon. Steendrukkerij van den Heer C. W. MIELING.

De Inteekenprijs is:
Proefdruk op Chineesch Papier, **voor de letter** ƒ 7,50.
Idem » » **met letter**..... - 5,00.
Gewone afdruk op idem .... - 2,50.

*** Bij **H. A. TJEENK WILLINK**, te *Arnhem*, is uitgegeven de **tweede druk** van Dr. ***SCHREBER'S* GENEESKUNDIGE KAMERGYMNASTIE**, of **voorbehoedende en genezende ligchaamsbewegingen, uitvoerbaar zonder gereedschap en vreemde hulp en geschikt voor beiderlei kunne en verschillende leeftijden.** Uit het Hoogduitsch, met bijvoegsels door Dr. ***F. A. C. WAITZ.*** Met 75 figuren in den Tekst en 23 op eene Plaat. Gr. 8vo, ƒ 1,25.

Dit Werkje bevat voorschriften tegen: bloedsaandrang naar hoofd en borst; tot verwarming der voeten; tot verbetering van de ademhaling, bij nauwe borst, teringachtigen aanleg, asthma; tegen gebrekkige spijsvertering, hypochondrie, gestoorde menstruatie; ter genezing van liesbreuken, tegen beginnende spierverlamming, tot voorbehoeding en versterking in het algemeen; bij spier- en zenuwzwakte, bleekzucht, klierziekte, vetzucht, enz. Prof. *C. PRUYS VAN DER HOEVEN*, te *Leiden*, heeft de opdragt der vertaling aangenomen: genoeg waarborg voor den degelijken grond dezer voor ieder uitvoerbare, niet gevaarlijke en niets kostende geneeswijze.

Vier weken na de uitgave moest de Uitgever reeds tot het **herdrukken** besluiten. Het is uit het Duitsch ook in het Engelsch, Fransch en Russisch vertaald.

De *Geneesk. Courant* noemt het » eene doelmatige handleiding voor Artsen en eene duidelijke handleiding voor Leeken."

FAILLISSEMENT.

De CREDITEUREN in het Faillissement van **L. OOSTMEIJER**, Kleêrmaker te *Groningen*, worden opgeroepen om de **REKENING en VERANTWOORDING** aan te hooren, die door den CURATOR, ten overstaan van den REGTER-COMMISSARIS, zal worden gedaan op **Maandag den 25sten Mei e.k.**, des morgens te 11 uur, in de GEHOORZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*; zullende alsdan tevens aan hen **uitbetaling** worden gedaan.

M. A. DE SAVORNIN LOHMAN,
Curator.

FAILLISSEMENT.

De CREDITEUREN in het Faillissement van **J. W. KUITERT**, Timmerman te *Groningen*, worden verwittigd dat de **RANGREGELING**, met de daarbij behoorende **BESCHEIDEN**, op heden ter GRIFFIE van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen* ter inzage is gedeponeerd.

De Curator:
M. A. DE SAVORNIN LOHMAN.

Ter voldoening aan het nader Bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer REGTER-COMMISSARIS in het Faillissement van **NANNO ALBERTS DIJKHUIS**, Ordinarishouder, wonende te *Groningen*, worden bij deze de BEKENDE en ONBEKENDE SCHULDEISCHERS in voornoemd Faillissement, de BEVOORREGTE en de PAND- of HYPOTHEEKHEBBENDE daaronder begrepen, welke bij de eerste Verificatie der Schuldvorderingen niet zijn opgekomen, nogmaals opgeroepen, om in Persoon of bij behoorlijk Gemagtigde te verschijnen in de AUDIËNTIEZAAL van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, op MAANDAG den achtsten Junij 1800 zevenenvijftig, des morgens te twaalf uur, ten einde alsnog hunne SCHULDVORDERINGEN ter Verificatie in te leveren.

De Curator in voornoemd Faillissement:
Mr. H. EDELINCK.

De CREDITEUREN in het Faillissement van **B. POLAK**, Koopman in Manufacturen alhier, worden bij deze opgeroepen, om op DINGSDAG den 19den Mei e.k. te compareren in de AUDIËNTIEZAAL van de REGTBANK te *Groningen*, ten einde alsdan de **REKENING en VERANTWOORDING** van den CURATOR in te nemen en de **procentswijze betaling** te erlangen.
GRONINGEN, 5 Mei 1857.

De Curator:
Mr. A. PAEHLIG.

In den jare 1800 zevenenvijftig, den vierden Mei, des namiddags te twee uur, ten versoeke van PIETER MEIJWES, zonder beroep, wonende te *Ten Post*, stellende ten deze domicilie ten Kantore van Mr. B. D. H. TELLEGEN, Procureur te *Groningen*, heb ik DERK GEORG FRITS, Deurwaarder bij het Kantongeregt te *Groningen*, wonende te *Groningen*, beteekend aan E. J. WILTJER, *Zaakwaarnemer* te *Groningen*, — nadat ik Deurwaarder mij begeven had naar een Huis in den Breeden-gang alhier, geteekend letter P, no. 217, als zijnde dit Huis volgens openbaar gerucht door den Geïnsinueerde aangekocht, doch dit Huis ledig bevonden hebbende en ook nergens anders eene woonplaats door mij hebbende kunnen worden opgespoord, zoodat diens tegenwoordige woon- of verblijfplaats thans onbekend is, — afschrift der minute van het Vonnis op den tweeden Mei 1800 zevenenvijftig, tusschen den Requirant als Eischer en den Beteekende als Gedaagde gewezen door het Kantongeregt van het eerste Kanton van het eerste Arrondissement der Provincie *Groningen*, Hoofdplaats *Groningen*, zijnde behoorlijk geteekend. Geschiedende deze beteekening daartoe ten einde te voldoen aan het voorschrift der Wet.

Afschrift dezes, alsmede afschrift der minute van gemeld Vonnis, heb ik aangeslagen aan de hoofddeur van voornoemd Kantongeregt te *Groningen*, en een tweede afschrift overgegeven aan den Heer Burgemeester der Gemeente *Groningen*, sprekende met Zijn Edel Achtbare in persoon, die het oorpronkelijk Exploit met *gezien* heeft geteekend; zullende wijders dit Exploit worden aangekondigd in de *Groninger Courant*.

De kosten dezes zijn, buiten die der Advertentie, ƒ 8.64½.
Gezien (Geteekend) D. G. FRITS, *Deurw.*
(Geteekend) SLOT. Voor Afschrift conform:
D. G. FRITS, *Deurw.*

De ONTVANGER van het WATERSCHAP ***DE UITHUIZER POLDER*** geeft kennis aan de daarbij belanghebbenden, dat de in de Aflossing vallende **OBLIGATIËN en de verschenen INTERESSEN**, ten laste van gemeld Waterschap, zullen worden UITBETAALD op DINGSDAG den 12den Mei 1857, des voormiddags van 10 tot 1 uur, ten Huize van E. AALFS, voor de Ebbingepoort binnen *Groningen*, en te *Uithuizen* ALLE MARKTDAGEN, ten Huize van den ondergeteekende, zijnde de in de Aflossing vallende Obligatiën gemerkt met de Nommers 31, 34, 47, 85, 118, 239, 269, 287.
UITHUIZEN, 4 Mei 1857.

De Ontvanger voornoemd:
J. HUIZINGA.

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 7den Mei 1857, des namiddags te 2 uur, vóór de Behuizing van wijlen den Heer J. W. HOFFMEISTER, te *Groningen*, aan de Vischmarkt, Zuidzijde, publick worden verkocht:

Verscheidene soorten van LAKENS, BROEK-, VEST- en VOERINGSTOFFEN van **onderscheidene hoedanigheid**, eene **aanzienlijke partij** VEELSOORTIGE KNOOPEN, GEMAAKTE KLEEDEREN, ENZ., benevens PERSIJZERS en verdere GEREEDSCHAPPEN tot de **KLEERMAKERSAFFAIRE** behoorende.

Te bezien des daags bevorens, des morgens van 10—1, en des namiddags van 3—6 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, te bekomen ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

Heden, Woensdag Namiddag

te 2 uur, VERVOLG van de VERKOOPING van **HUISHOUDELIJKE GOEDEREN**, in het **Verkoophuis** in de Oosterstraat alhier.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

BOELDAG.

De Deurwaarder **H. M. JUURSEMA**, te *Leek*, gedenkt, ten verzoeke van R. A. KLEVERINGA, te *Leek*, aan zijne Boerenplaats aan het Kaapdiep, te *Zevenhuizen*, op DINGSDAG den 12den Mei 1857, des namiddags te 2 uur, op Boelgoeds-Conditiën te verkoopen:

10 Stuks HORENVEE, waaronder 4 beste Vaarmelken, 2 PAARDEN, 10 SCHAPEN en verder BOERENBESLAG, ENZ.

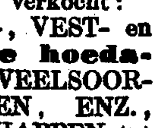

H. M. JUURSEMA.

TE HUUR:

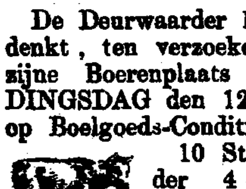

Eene nette **BEHUIZING**, bestaande in eene BOVENWONING, ACHTERWONING en eene WERKPLAATS, en des verkiezende een ruim PAKHUIS daarnaast, staande en gelegen in de Schuitemakersstraat. Te bevragen bij den Veehandelaar G. L. DE WIT, in de Jonkerstraat.

Verloren,

ZATURDAG AVOND, is den omtrek van de Groote Markt, een **GOUDEN ANKER CILINDERHORLOGIE**, GOUDEN CUVET. GRAVURE een MEISJE, RUSTENDE OP EEN HOND.

TERUGBRENGER **ƒ 25.**

Bureau Telegraaf. — VAN DER HOFF.

ZONDAG den 3den Mei j.l. is een' Ingezeten uit *Adorp*, in de zoogenaamde Moeskerstraat buiten de Boteringepoort, **nageloopen een witte, geel gevlekte WINDHOND** van de grootste soort.

De Eigenaar kan denzelven, tegen betaling der gemaakte onkosten, terugbekomen bij

Den Burgemeester der gemeente Adorp:
J. W. VAN ROIJEN.

VERHUISD.

De ondergeteekende maakt aan zijne geachte BEGUNSTIGERS bekend, dat hij ***VERHUISD*** is naar de **PELSTERSTRAAT**, Westzijde, lett. F no. 70; zich voortdurend in hunne gunst aanbevelende.

GRONINGEN, 4 Mei 1857.

J. STRIJD,
Kleermaker.

Verhuisd.

De Boekverkooper **K. DE WAARD** is **VERHUISD** van de Oude Boteringestraat naar de **Oude Ebbingestraat**, lett. A no. 24, in het HUIS vroeger bewoond door den Heer W. VAN BOEKEREN.

S. H. DE BEER,

GOUD- en ZILVERSMID, Noordzijde aan de Vischmarkt te *Groningen*, maakt bij deze bekend, dat hij zijn WINKEL heeft verplaatst naar de

HEERESTRAAT,

Westzijde, tegenover het Hoogstraatje, lett. F no. 833. Hij is ruim voorzien van alles, wat tot zijn Vak behoort, alsmede van fijne **oude en nieuwe GOUDEN en ZILVEREN HORLOGIËN.** Erkentelijk voor de gunst en het vertrouwen, hem tot nu toe bewezen, beveelt hij zich bij voortduring beleefdelijk aan; zullende hij alles aanwenden, om het in hem gestelde vertrouwen verder waardig te zijn.

J. WIERS,

in de Oude Boteringestraat,

maakt aan zijne Stad- en Landgenooten bekend, dat hij is **VERHUISD** van, om den HOEK van de BUTJESTRAAT **vier Huizen verder naar den Boog**; beveelt zich verder minzaam aan in het LEVEREN van alle soorten van BORSTELWERK, best ZEEMSLEER, DWEILGOED, SCHOTELDOEK, MANS- en VROUWEN KLOMPEN, ENZ.; belovende eene zuinige en prompte bediening.

Bij denzelven zijn **2 GESTOFFEERDE KAMERS** TE HUUR.

De ondergeteekenden berigten hunne Stad- en Gewestgenooten, dat zij van af heden, bij hunne **WIJN-AFFAIRE**, den **Handel in GEDISTILLEERD en LIKEUREN** zijn begonnen.
GRONINGEN, Mei 1857.

BULTHUIS & ALTING,
Hoek Kleine Der-A en Schuitemakerstraat.

W. H. DEELMAN,

GOUD- en ZILVERSMID aan de Vischmarkt te *Groningen*,

heeft de eer zijne Begunstigers te berigten, dat hij **ruim gesorteerd** is in

GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN,

naar den laatsten smaak.

Ook heeft hij uit de **voornaamste Fabrijken** ontvangen: een **fraai assortement GOUDEN en ZILVEREN**

HEEREN en DAMES
HORLOGIËN,

en daar dezelve door J. H. BONGARTZ gekeurd en geregeleerd worden, kan ik voor het goedgaan der Werken guaranderen; — rekommandeert zich in genoemde Artikelen.

Zomer- en Boter-Zaaizaad

te bekomen bij
R. MEIHUIZEN,
te *Sappemeer.*

WORTELS EN KROPSALADE,

bij **J. VROOM**, Kleine Rozenstraat.

Bij **500** Nederl. **₡, goed gewonnen HOOI *te koop*;** dagelijks tot des avonds 7 uur te bevragen aan de Boerenplaats van Mr. J. H. QUINTUS, achter *Helpen*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een zoo goed als nieuw UITSTEK. Te bevragen bij den Timmerman BECHERER, in de Zuider Kerkstraat.

EEN STEENHOUWERSGEZEL,

zijn Werk behoorlijk verstaande, kan dadelijk, tegen **goed loon**, VAST WERK bekomen bij
F. BELLINGA,
Steenhouwer te Appingedam.

WORDT GEVRAAGD,

om liefst dadelijk in dienst te treden: een **BEDIENDE** in den ***KRUIDENIERSWINKEL*** van
J. S. MEIHUIZEN, te *Midwolda.*

EEN BEKWAAM

HORLOGIEMAKERSBEDIENDE

kan dadelijk VAST WERK bekomen bij
J. H. BONGARTZ,
te *Groningen.*

Bij **E. GROENEVELD FOLKERS**, Apotheker en Droogist te *Winschoten*, bestaat gelegenheid tot **plaatsing** van een **LEERLING.**

Er wordt gevraagd:

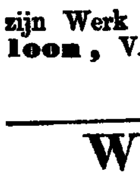

een **BROOD- en KOEKBAKKERS-LEERLING.** Adres bij het BUREAU dezer COURANT. Brieven franko.

In *Groningerland* is ergens een Bakker, die, met behulp van een Zwager, die voorgeeft vroeger iets in de Geneeskunde geweest te zijn, BRABENDER'S **wormafdrijvende CHOCOLADEKOEKJES** namaakt.

Wij verzoeken voorloopig het Publiek, die Koekjes nergens anders te koopen dan bij onderstaande Dépôthouders, die wij voor te fatsoenlijk houden, met genoemde Zwagers gemeene zaak te maken, en te eerlijk, om hunne Begunstigers met de nagemaakte Koekjes te bedriegen. Wij zullen nader onderzoek doen en zien het Publiek meer en beter waarborg te leveren voor de toekomst. Onze Dépôthouders verzoeken wij ons te helpen, die bedriegerij te stuiten, zoowel in hun eigen belang als in het onze. De goede naam van BRABENDER'S **WORMKOEKJES** zal, als wij er niet op passen, zeer lijden door dit namaaksel, dat geene waarde als geneesmiddel heeft en welligt schadelijk is. De **echte WORMKOEKJES** kosten 40 cents, de nagemaakte worden door Uitventers van den Bakker, zoogis wij onderrigt zijn, voor minder prijs verkocht.

VERKOOPHUIS.

Assen, H. P. A. VAN GORCUM; *Delfzijl*, T. J. WIJNTJES; *Groningen*, C. RIKKERS en M. GAASBEEK; *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Noordbroek*, W. B. TEDINGA; *Nieuwolda*, R. P. v. CALCAR; *Pekela*, J. T. FELDBRUGGE en B. H. STUBBE; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Veendam*, S. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.